

Arbetsmarknadspolitik och arbetslöshetsförsäkringen

Sammanfattning

Utskottet anser att riksdagen bör avslå samtliga motionsyrkanden om arbetsmarknadspolitiska frågor och arbetslöshetsförsäkringen. I betänkandet finns 18 reservationer (M, SD, C, V, L och KD).

Behandlade förslag

Cirka 80 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2017/18.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	4
Redogörelse för ärendet	8
Ärendet och dess beredning.....	8
Utskottets överväganden.....	9
Stärkta drivkrafter och fler vägar till arbete.....	9
Ett förlängt arbetsliv	13
Kompetensutveckling i arbetslivet	14
Arbetsförmedlingen	17
Arbetsmarknadspolitiska program.....	19
Överutnyttjande av subventionerade anställningar	24
Arbetsmarknaden för personer med funktionsnedsättning	25
Arbetslöshetsförsäkringen	28
Arbetslöshetskassorna	31
Reservationer	33
1. Stärkta drivkrafter för arbete, punkt 1 (M, C, L, KD).....	33
2. Fler vägar till arbete, punkt 2 (M)	34
3. Fler vägar till arbete, punkt 2 (C)	36
4. Ett förlängt arbetsliv, punkt 3 (M, C, L, KD)	37
5. Kompetensutveckling i arbetslivet, punkt 4 (C)	38
6. Kompetensutveckling i arbetslivet, punkt 4 (KD)	39
7. Arbetsförmedlingen, punkt 5 (M).....	40
8. Arbetsförmedlingen, punkt 5 (C).....	42
9. Förenklade lönestöd, punkt 6 (M, C, L, KD).....	43
10. Övriga arbetsmarknadspolitiska program, punkt 7 (SD)	44
11. Övriga arbetsmarknadspolitiska program, punkt 7 (C).....	45
12. Övriga arbetsmarknadspolitiska program, punkt 7 (L)	46
13. Övriga arbetsmarknadspolitiska program, punkt 7 (KD).....	47
14. Överutnyttjande av subventionerade anställningar, punkt 8 (V).....	49
15. Arbetsmarknaden för personer med funktionsnedsättning, punkt 9 (M).....	51
16. Arbetsmarknaden för personer med funktionsnedsättning, punkt 9 (C)	52
17. Arbetslöshetsförsäkringen, punkt 10 (SD).....	53
18. Arbetslöshetsförsäkringen, punkt 10 (V).....	54
Särskilda yttranden	56
1. Arbetsförmedlingen, punkt 5 (M, C, L, KD)	56
2. Arbetsförmedlingen, punkt 5 (SD)	57
3. Arbetsförmedlingen, punkt 5 (L)	57
4. Arbetsförmedlingen, punkt 5 (KD).....	57
5. Övriga arbetsmarknadspolitiska program, punkt 7 (M)	58
6. Arbetsmarknaden för personer med funktionsnedsättning, punkt 9 (SD)	58
7. Arbetsmarknaden för personer med funktionsnedsättning, punkt 9 (KD)	58
8. Arbetslöshetsförsäkringen, punkt 10 (M)	59
9. Arbetslöshetsförsäkringen, punkt 10 (C)	59
10. Arbetslöshetsförsäkringen, punkt 10 (L)	59
11. Arbetslöshetsförsäkringen, punkt 10 (KD)	60

Bilaga

Förteckning över behandlade förslag	61
Motioner från allmänna motionstiden 2017/18	61

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Stärkta drivkrafter för arbete

Riksdagen avslår motion

2017/18:3177 av Jessica Polfjärd m.fl. (M, C, L, KD) yrkande 1.

Reservation 1 (M, C, L, KD)

2. Fler vägar till arbete

Riksdagen avslår motionerna

2017/18:775 av Pyry Niemi m.fl. (S),

2017/18:1873 av Teres Lindberg m.fl. (S) yrkande 7,

2017/18:2559 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson m.fl. (M) yrkande 5,

2017/18:3564 av Cecilia Widegren (M) yrkandena 1 och 2,

2017/18:3592 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkandena 1 och 23 samt

2017/18:3683 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkandena 1 och 10.

Reservation 2 (M)

Reservation 3 (C)

3. Ett förlängt arbetsliv

Riksdagen avslår motionerna

2017/18:465 av Lars-Arne Staxäng m.fl. (M) yrkande 1 och

2017/18:3028 av Johan Forssell m.fl. (M, C, L, KD).

Reservation 4 (M, C, L, KD)

4. Kompetensutveckling i arbetslivet

Riksdagen avslår motionerna

2017/18:1460 av Patrik Engström m.fl. (S) yrkandena 1 och 2,

2017/18:1829 av Jennie Nilsson (S),

2017/18:2682 av Johanna Haraldsson m.fl. (S),

2017/18:2832 av Jörgen Andersson (M),

2017/18:2854 av Rickard Nordin (C) yrkande 10,

2017/18:3741 av Penilla Gunther m.fl. (KD) yrkande 21 och

2017/18:3776 av Solveig Zander m.fl. (C) yrkande 7.

Reservation 5 (C)

Reservation 6 (KD)

5. Arbetsförmedlingen

Riksdagen avslår motionerna

2017/18:75 av Markus Wiechel (SD),

2017/18:399 av Jan Ericson (M),

2017/18:460 av Lars-Arne Staxäng (M),

2017/18:633 av Penilla Gunther (KD),

2017/18:1637 av Johan Nissinen (SD),

2017/18:1962 av Lars Beckman (M),
2017/18:2500 av Ann-Britt Åsebol och Eva Lohman (båda M),
2017/18:2943 av Jesper Skalberg Karlsson (M),
2017/18:2959 av Jesper Skalberg Karlsson (M) yrkande 2,
2017/18:2989 av Sofia Fölster (M) yrkandena 1–3,
2017/18:3282 av Erik Bengtzboe (M),
2017/18:3592 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 8,
2017/18:3680 av Camilla Waltersson Grönvall och Sten Bergheden
(båda M),
2017/18:3683 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 9 och
2017/18:3685 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 72.

Reservation 7 (M)

Reservation 8 (C)

6. Förenklade lönestöd

Riksdagen avslår motion

2017/18:3177 av Jessica Polfjärd m.fl. (M, C, L, KD) yrkande 5.

Reservation 9 (M, C, L, KD)

7. Övriga arbetsmarknadspolitiska program

Riksdagen avslår motionerna

2017/18:241 av Solveig Zander (C),

2017/18:244 av Solveig Zander och Anders Åkesson (båda C) yrkande
2,

2017/18:525 av Finn Bengtsson och Amir Adan (båda M),

2017/18:635 av Penilla Gunther (KD),

2017/18:786 av Krister Örnfjäder (S),

2017/18:802 av Rikard Larsson m.fl. (S) yrkande 6,

2017/18:857 av Pia Nilsson m.fl. (S),

2017/18:2628 av Lennart Axelsson m.fl. (S) yrkande 1,

2017/18:2643 av Sven-Olof Sällström m.fl. (SD) yrkande 16,

2017/18:3140 av Saila Quicklund (M),

2017/18:3626 av Désirée Pethrus m.fl. (KD) yrkandena 14 och 19,

2017/18:3628 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 6 och

2017/18:3788 av Helena Lindahl m.fl. (C) yrkandena 1 och 15.

Reservation 10 (SD)

Reservation 11 (C)

Reservation 12 (L)

Reservation 13 (KD)

8. Överutnyttjande av subventionerade anställningar

Riksdagen avslår motion

2017/18:3362 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 6–9.

Reservation 14 (V)

9. Arbetsmarknaden för personer med funktionsnedsättning

Riksdagen avslår motionerna

2017/18:1646 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkande 5,

2017/18:1929 av Helena Bouveng (M),

2017/18:2162 av Jasenko Omanovic m.fl. (S),

2017/18:2504 av Ann-Britt Åsebol (M),

2017/18:2628 av Lennart Axelsson m.fl. (S) yrkande 2,

2017/18:3592 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 13,

2017/18:3683 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 8 och

2017/18:3764 av Per Lodenius m.fl. (C) yrkande 6.

Reservation 15 (M)

Reservation 16 (C)

10. Arbetslöshetsförsäkringen

Riksdagen avslår motionerna

2017/18:244 av Solveig Zander och Anders Åkesson (båda C) yrkande 1,

2017/18:348 av Edward Riedl (M),

2017/18:706 av Johanna Haraldsson och Teresa Carvalho (båda S),

2017/18:774 av Johanna Haraldsson m.fl. (S),

2017/18:1798 av Krister Örnfjäder m.fl. (S),

2017/18:2643 av Sven-Olof Sällström m.fl. (SD) yrkandena 5–7,

2017/18:2839 av Rickard Nordin (C) yrkande 2,

2017/18:2959 av Jesper Skalberg Karlsson (M) yrkande 3 och

2017/18:3456 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 11.

Reservation 17 (SD)

Reservation 18 (V)

11. Arbetslöshetskassorna

Riksdagen avslår motionerna

2017/18:759 av Olle Thorell (S) och

2017/18:1439 av Lotta Finstorp (M).

Stockholm den 7 december 2017

På arbetsmarknadsutskottets vägnar

Raimo Pärssinen

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Raimo Pärssinen (S), Jessica Polfjärd (M), Annelie Karlsson (S), Jessica Roswall (M), Sven-Olof Sällström (SD), Jan Ericson (M), Patrik Björck (S), Annika Qarlsson (C), Marco Venegas (MP), Christian Holm Barenfeld (M), Magnus Persson (SD), Fredrik Malm (L), Ali Esbati (V), Désirée Pethrus (KD), Magnus Manhammar (S), Jasenko Omanovic (S) och Johanna Haraldsson (S).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlar utskottet 78 motionsyrkanden från den allmänna motionstiden 2017/18 inom områdena arbetsmarknadspolitik och arbetslöshetsförsäkringen.

Förslagen i motionerna finns i bilagan.

Utskottets överväganden

Stärkta drivkrafter och fler vägar till arbete

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkandena.

Jämför reservation 1 (M, C, L, KD), 2 (M) och 3 (C).

Motionerna

Moderaterna, Centerpartiet, Liberalerna och Kristdemokraterna anför i motion 2017/18:3177 av Jessica Polfjärd m.fl. att drivkrafterna för arbete måste förbättras (yrkande 1). Partierna vill se starka drivkrafter att arbeta, med låg skatt på arbetsinkomster, strama bidragsnivåer som främjar arbetslinjen och ett mer jämställt arbetsliv.

Moderaterna föreslår i partimotion 2017/18:3592 av Ulf Kristersson m.fl. att riksdagen ställer sig bakom vad partiet anför om jobbmålen, att i ett första steg halvera jobbklyftan mellan inrikes och utrikes födda och att en halv miljon nya jobb ska kunna skapas till 2025 (yrkande 1). Skattesystemen skapar tillsammans med bidragssystemen fortsatt höga trösklar för dem som har låga inkomster, vilket medför att många har svårt att komma in på arbetsmarknaden och att antalet timmar i ekonomin riskerar att bli färre. I samma motion anför Moderaterna att reformer behövs för att fler ska våga prova på att starta företag eller bli egenanställda (yrkande 23). Att sänka trösklarna för att starta och driva företag är en viktig del i att skapa fler och bredare vägar till jobb och förbättra möjligheten till omställning.

Centerpartiet lyfter i partimotion 2017/18:3683 av Annie Lööf m.fl. vikten av att bryta barriären till jobb genom fler vägar till arbete (yrkande 1). Vägen in till den svenska arbetsmarknaden måste bli bredare och mer tillgänglig, även för dem som saknar erfarenhet och utbildning. Centerpartiet anför i samma motion (yrkande 10) att det bör tillsättas en arbetsmarknadskommission. För att bryta tudelningen och få fler människor i arbete anser partiet att det krävs ett helhetsgrepp kring reglerna på arbetsmarknaden. Kommissionen bör som övergripande målsättning ha att lägga fram förslag för en mer flexibel och inkluderande arbetsmarknad.

Pyry Niemi m.fl. (S) framhåller i motion 2017/18:775 att det är viktigt att se över möjligheten att granska ny lagstiftning som rör den nordiska arbetsmarknaden och övriga områden som rör den nordiska rörligheten för att undvika att nya gränshinder uppstår. Teres Lindberg m.fl. (S) lyfter i motion 2017/18:1873 behovet av en politik som stärker den sociala sammanhållningen för en växande Stockholmsregion (yrkande 7). Stockholmsregionens utveckling som kunskaps- och arbetsmarknadsregion hotas när de sociala klyftorna tillåts växa.

Ann-Charlotte Hammar Johnsson m.fl. (M) lyfter i motion 2017/18:2559 vikten av att det skapas fler arbetstillfällen på landsbygden (yrkande 5). Cecilia Widegren (M) anför i motion 2017/18:3564 att regeringen bör arbeta fram en långsiktig strategi för fler jobb, inte minst för unga, utrikes födda och långtidsarbetslösa (yrkande 1), och öppna upp för fler vägar för unga att få in en fot på arbetsmarknaden bl.a. genom att stimulera, stärka och förenkla för företag att anställa (yrkande 2).

Utskottets ställningstagande

De viktigaste skiljelinjerna mellan regeringens och de borgerliga partiernas reformagenda grundar sig i huvudsak på synen på vad som driver utvecklingen framåt – är det skattesubventioner för enskilda företag och vissa hushåll eller är det investeringar i välfärd och utbildning. När de borgerliga partierna befann sig i regeringsställning talades det i flera budgetpropositioner om de ganska fantastiska tillväxt- och sysselsättningseffekter som skulle bli följden av olika skattesänkningar. Prognoserna flyttades fram år efter år, men utfästelserna infriades aldrig. De borgerliga partierna återkommer nu med förslag om stärkta drivkrafter och sänkta skatter i linje med denna politik.

Självklart påverkar alla skatter ekonomin, men enligt utskottet är det lika självklart att det som skatterna används till också skapar jobb och tillväxt. De som exempelvis går från att ha varit arbetslösa till att få en extratjänst eller ett nystartsjobb får ett meningsfullt och samhällsekonomiskt viktigt arbete, med positiva effekter på sysselsättningen och BNP som följd. Utskottet välkomnar att regeringen har lagt om politiken från skattesänkningar till en inriktning med investeringar i bl.a. utbildning och en starkare välfärd. Enligt utskottet är detta det mest effektiva sättet att höja den ekonomiska tillväxten och skapa nya jobb.

Vidare anser utskottet att alla som kan ska arbeta, men individen ska också våga byta jobb, och vid arbetslöshet ska det finnas ekonomisk trygghet och stöd till omställning. De borgerliga partierna för sin del verkar anse att det behövs stramare bidragsnivåer för att upprätthålla vad de benämner som arbetslinjen. Utskottet anser att det är viktigt att arbetsmarknadspolitikerna tar sin utgångspunkt i människors vilja till arbete och utveckling. Till skillnad från de borgerliga partiernas ensidiga åtstramningar anser utskottet att regeringen för en väl avvägd politik för trygghet och omställning där socialförsäkringarna ger fungerande drivkrafter för arbete.

När det gäller skillnader i sysselsättningsgrad mellan utrikes och inrikes födda, som Moderaterna lyfter i sin motion, kan utskottet konstatera att det trots den goda utvecklingen tar alltför lång tid för många nyanlända att etablera sig på den svenska arbetsmarknaden och i samhällslivet. Här vill utskottet peka på att regelverket för Arbetsförmedlingens etableringsuppdrag nu läggs om så att samma krav kan ställas på nyanlända som på övriga arbetssökande. Liksom andra arbetssökande ska även nyanlända ha både rätt till stöd från Arbetsförmedlingen och en skyldighet att delta i relevanta insatser. Utskottet välkomnar vidare den utbildningsplikt som regeringen inför genom

budgetpropositionen för 2018 och som innebär att alla nyanlända invandrare som bedöms vara i behov av utbildning för att få ett arbete kan anvisas till att söka och ta del av utbildning. Utskottet anser att den som kommer till Sverige ska ha en skyldighet att ta del av de utbildningsinsatser och jobb som erbjuds.

Utskottet har inget att invända mot den uppfattning som kommer till uttryck i Centerpartiets motion att vägarna till jobb måste bli fler och enklare, även för dem som saknar erfarenhet och utbildning. Utskottet välkomnar därför förändringarna gällande de subventionerade anställningarna som föreslås i budgetpropositionen för 2018 där reformen med introduktionsjobb ersätter ett flertal stödformer. Utskottet förväntar sig att färre, enklare och mer kraftfulla stöd ska bidra till att öka arbetsgivarnas vilja att anställa med stöd, och därigenom göra det lättare för grupper med svag ställning att komma in på arbetsmarknaden (se bet. 2017/18:AU2). I sammanhanget vill utskottet också uppmärksamma och välkomna att det nu finns en principöverenskommelse mellan arbetsmarknadens parter om ett förslag med s.k. etableringsjobb med syftet att underlätta för nyanlända invandrare och långtidsarbetslösa att ta sig in på arbetsmarknaden.

Utskottet vill även understryka att framgångsrika och växande företag som anställer är viktiga för att nå regeringens ambitiösa arbetslöshetsmål. Utskottet anser därför att fortsatta insatser som förbättrar företags och företagares villkor, ökar Sveriges attraktionskraft för investeringar och stärker incitamenten att starta företag är rätt väg framåt. Utskottet delar således den uppfattning som framkommer i vissa av motionerna, bl.a. Moderaternas, om att det är viktigt med ett gynnsamt företagsklimat och kan konstatera att staten stöder en sådan utveckling genom bl.a. insatser till Tillväxtverket och Almi Företagspartner AB eller stöd till individer att gå från arbetslöshet till arbete i eget företag med stöd av Arbetsförmedlingens program. Vidare noterar utskottet att regeringen i budgetpropositionen 2018 föreslår skattelättnader för att ge små företag bättre möjligheter att växa.

När det gäller s.k. egenanställning noterar utskottet att regeringen tillsatt en särskild utredare som bl.a. ska analysera användandet av s.k. egenanställningsföretag (dir. 2017:108). Utskottet finner i övrigt inga skäl att frångå den uppfattning som utskottet tidigare redovisat – senast i betänkande 2016/17:AU4.

När det gäller Centerpartiets förslag om att tillsätta en arbetsmarknadskommission med den övergripande målsättningen att lägga fram förslag för en mer flexibel och inkluderande arbetsmarknad förstår utskottet det som att det skulle handla om endera arbetsgivarens eller arbetstagarnas intresse av flexibilitet eller en avvägning mellan dessa intressen. Sett ur det sista perspektivet är den svenska arbetsmarknaden enligt utskottet flexibel, dvs. väl avvägd mellan de ibland motstridiga intressen som kan finnas, och ett aktivt arbete pågår när det gäller att motverka den tudelning som finns mellan personer med en stark respektive svag ställning på arbetsmarknaden. De grundläggande dragen i den svenska arbetsmarknadsmodellen består av en arbetsmarknad som underlättar

omställning med en aktiv arbetsmarknadspolitik och starka parter med ansvar för bl.a. lönebildning. Den svenska arbetsmarknadsmodellen är också i internationell jämförelse flexibel, och de flesta intressetvister på den svenska arbetsmarknaden löses på fredlig väg. Att tillsätta en s.k. arbetsmarknadskommission eller att genomföra förslag som försvagar anställningsskyddet eller den kollektiva arbetsrätten löser enligt utskottet inte de utmaningar som den svenska arbetsmarknaden står inför.

När det gäller den nordiska arbetsmarknaden kan utskottet konstatera att en av det nordiska samarbetets hörnstenar är de öppna gränserna mellan de nordiska länderna och arbetet med att bekämpa gränshinder i syfte att främja jobb och tillväxt. Gränshinderrådet som tillsattes av de nordiska regeringarna 2014 har till uppgift att lösa gränshinderfrågor. Det är enligt utskottet viktigt att uppmana regeringen att fortsätta värna den nordiska mobiliteten – som riksdagens utrikesutskott gör i betänkande 2016/17:UU3.

Utskottet kan instämna med den motionär som lyfter behovet av en politik som syftar till att stärka den sociala sammanhållningen i Sveriges regioner genom att motverka sociala klyftor. Utskottet anser att det är viktigt att bygga ett Sverige som håller ihop. Som regeringen framhåller görs det genom att bygga ett hållbart samhälle, där ingen lämnas efter, men ingen heller hålls tillbaka. En central del i samhällsbygget är insatser för att arbetslösa och nyanlända ska komma i arbete eller utbildning. Det är enligt utskottet också välkommet att regeringen på olika sätt stöder den verksamhet som utförs av det civila samhällets organisationer. Ett levande civilt samhälle, dit föreningsliv och ideell sektor räknas, brukar ofta nämnas som ett viktigt kännetecknen för en väl fungerande demokrati. I detta sammanhang vill utskottet även uppmärksamma de åtgärder som vidtas inom regeringens reformprogram för minskad segregation för perioden 2017–2025 (se bet. 2017/18:AU1).

Avslutningsvis vill utskottet bemöta motionen som lyfter fram vikten av att det skapas fler arbetstillfällen på landsbygden genom bl.a. låga trösklar för att anställa. Utskottet anser att den aktiva närings- och arbetsmarknadspolitik som regeringen driver är central för att långsiktigt stärka den svenska konkurrenskraften och skapa förutsättning för högre sysselsättning över hela landet t.ex. genom utflyttning av statliga jobb till landsbygden. Utskottet noterar att slutbetänkandet från den parlamentariska landsbygdskommittén har remissbehandlats (SOU 2017:1) och avvaktar det fortsatta beredningsarbetet.

Mot bakgrund av ovanstående ser utskottet inget behov av att vidta åtgärder med anledning av de förslag som behandlas i detta avsnitt, varför motionsyrkandena avstyrks.

Ett förlängt arbetsliv

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkandena. Utskottet hänvisar bl.a. till tidigare ställningstaganden och pågående arbete.

Jämför reservation 4 (M, C, L, KD).

Motionerna

Moderaterna, Centerpartiet, Liberalerna och Kristdemokraterna anför i motion 2017/18:3028 av Johan Forssell m.fl. att regeringen bör återkomma till riksdagen med lagförslag som uppmuntrar och möjliggör för fler att arbeta längre. Möjligheterna till en anpassad arbetsmiljö och en väl fungerande arbetsmarknadspolitik behöver ses över, och det behöver också bli lättare att byta karriär mitt i livet.

Lars-Arne Staxäng m.fl. (M) anför i motion 2017/18:465 att det finns en rad hinder på arbetsmarknaden för äldre, såsom negativa attityder, onödigt förtida pensionering och regeringens höjning av den särskilda löneskatten. Möjligheterna att förbättra äldres villkor och möjligheter bör därför ses över (yrkande 1).

Utskottets ställningstagande

Utskottet behandlade även vid det förra riksmötet motioner om ett förlängt arbetsliv (bet. 2016/17:AU4). Precis som i fjol vill utskottet inledningsvis framhålla att det är glädjande att vi ser en utveckling där den genomsnittliga livslängden i Sverige ökar. En ökad livslängd får till följd att många finner det naturligt att också arbeta högre upp i åldrarna, både för lönen och för känslan av att fortfarande göra en värdefull insats. Den ökade medellivslängden kompenseras dock inte i tillräcklig grad av ett längre arbetsliv, vilket innebär en utmaning både för välfärdens finansiering och för den framtida pensionsutvecklingen. Utskottet anser därför att arbetet med åtgärder som förlänger arbetslivet är en fortsatt viktig fråga.

I förra årets betänkande redovisade utskottet en rad åtgärder som regeringen vidtagit för ett hållbart arbetsliv och för att förbättra förutsättningarna för att fler ska kunna arbeta längre. Utskottet hänvisade även till att frågorna bereds inom Pensionsgruppen med företrädare för partierna bakom pensionsöverenskommelsen. Utskottet följer med intresse det arbetet – ett arbete som kan få stor betydelse för kommande åtgärder om ett förlängt arbetsliv.

Utskottet konstaterar att regeringen fortsätter att ta initiativ för ett hållbart arbetsliv och för att förbättra förutsättningarna för att fler ska kunna arbeta längre. I maj 2017 gav regeringen en särskild utredare i uppdrag att utreda arbetstidsfrågor för ett hållbart arbetsliv (dir. 2017:56). Utredaren ska bl.a. se

över arbetstagares möjlighet till utveckling och omställning under arbetslivet genom ett alterneringsår, utreda arbetstidsbanker, arbetstid som faktor för attraktiv arbetsmiljö, deltid som möjlighet och kartlägga kostnader för stressrelaterad sjukfrånvaro. Utredaren ska analysera behovet av åtgärder utifrån den svenska arbetsmarknadsmodellen. Syftet med utredningen är att skapa ett mer hållbart arbetsliv med minskad risk för ohälsa och arbetslöshet. Av direktivet framgår att regeringen vill stärka skyddet för arbetstagare, skapa ett tydligare regelverk och öka möjligheterna för ett flexibelt arbetsliv. Delar av uppdraget ska redovisas senast den 30 mars 2018. Senast den 31 januari 2019 ska utredaren slutredovisa uppdraget.

Utskottet välkomnar att en ny myndighet för arbetsmiljökunskap ska inrättas i juni 2018 med nationellt ansvar att sammanställa och sprida kunskap om arbetsmiljö och tillgängliggöra forskningsresultat. Arbetsförhållandena har stor betydelse för utvecklingen av hälsa, lönsamhet och välbefinnande. För att fler ska kunna arbeta längre måste arbetsförhållandena utformas så att människor inte slits ut i förtid. Det handlar om att förebygga den arbetsrelaterade ohälsan och sjukfrånvaron. Det är därför enligt utskottet viktigt att det arbetsmiljöarbete som görs bygger på gedigen kunskap och vetenskaplig grund. Det har tidigare saknats en samlad aktör för kunskapsområdet liksom det saknats en aktör som utvärderar effekterna av den förda politiken inom arbetsmiljöområdet så som det finns på andra områden.

Utskottet noterar också att regeringen fortsätter att stärka Arbetsmiljöverkets tillsynsverksamhet genom att tillföra myndigheten ytterligare medel i budgetpropositionen för 2018.

Sammantaget anser utskottet att regeringen har vidtagit en rad åtgärder för att skapa förutsättningar för ett förlängt arbetsliv och utskottet konstaterar att ett brett utredningsarbete pågår. Utskottet avvaktar också vad diskussionerna inom Pensionsgruppen kommer att leda till.

Mot denna bakgrund finner utskottet inget behov av att vidta ytterligare åtgärder med anledning av motionsyrkandena, som därför avstyrks.

Kompetensutveckling i arbetslivet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkandena. Utskottet hänvisar bl.a. till pågående arbete.

Jämför reservation 5 (C) och 6 (KD).

Motionerna

Centerpartiet anför i motion 2017/18:3776 av Solveig Zander m.fl. att möjligheterna till omställning från ett arbete till ett annat måste förbättras genom en mer flexibel arbetsmarknad med bättre system för omställning (yrkande 7). Exempel på detta är att utöka möjligheterna för sjukskrivna att

studera med rehabiliteringsersättning och att göra yrkeshögskolan mer flexibel, bl.a. genom kortare kvalificerade utbildningar.

I motion 2017/18:3741 av Penilla Gunther m.fl. anser Kristdemokraterna att möjligheten att göra ett digitalt kunskapslyft bör ses över (yrkande 21). Ju längre man står utan arbete, desto mindre kompetensutvecklingsinsatser finns att tillgå, vilket ökar gapet mellan redan anställda och arbetslösa ytterligare.

Patrik Engström m.fl. (S) yrkar i motion 2017/18:1460 att regeringen ska överväga ett system för kompetensutveckling i arbetslivet (yrkande 1) och se över riktade satsningar för att stärka industriföretagens kompetenser (yrkande 2). Jennie Nilsson (S) anför i motion 2017/18:1829 att behovet av en allmän och obligatorisk kompetensförsäkring bör ses över. Johanna Haraldsson m.fl. (S) anför i motion 2017/18:2682 att Sverige behöver utveckla ett sammanhållet nationellt system för främjande av kompetensutveckling i arbetslivet tillsammans med de avtalsbärande parterna på arbetsmarknaden.

Jörgen Andersson (M) föreslår i motion 2017/18:2832 reformer för bättre rörlighet på svensk arbetsmarknad. Det kan ske genom ökade möjligheter och incitament till vidareutbildning, t.ex. genom en form av utbildningsfriår.

Rickard Nordin (C) anför i motion 2017/18:2854 att möjligheterna till validering av kompetens som erhålls via spelande bör utökas (yrkande 10).

Utskottets ställningstagande

Den svenska arbetsmarknaden utvecklas starkt. Jobben växer fram på bred front i hela landet, och det gynnar både inrikes och utrikes födda. Samtidigt är arbetslösheten alltjämt hög i grupper med svag ställning på arbetsmarknaden. Kännetecknande för dagens situation på arbetsmarknaden är att många sektorer ropar efter arbetskraft, dvs. det finns en brist på rätt utbildad arbetskraft.

Den svenska arbetsmarknadsmodellen har varit och är en förutsättning för att Sverige kan toppa internationella mätningar över sysselsättning och tillväxt. En av grundpelarna i modellen är en arbetsmarknad som underlättar omställning med en aktiv arbetsmarknadspolitik och starka parter. Att det finns förutsättningar för kompetensutveckling och omställning i arbetslivet är viktigt ur både ett samhällsperspektiv och ett individperspektiv.

Utskottet kan med tillfredsställelse konstatera att det pågår ett brett arbete med att förbättra kompetensförsörjningen och därmed stärka möjligheten till omställning i arbetslivet. Arbetsmarknadsutredningen (A 2016:03) har i uppdrag att utreda det statliga åtagandet för en väl fungerande arbetsmarknad och Arbetsförmedlingens uppdrag (dir 2016:56). Utredningen ska bl.a. föreslå hur den statliga arbetsmarknadspolitikerna i ökad utsträckning ska kunna samverka med bl.a. arbetsmarknadens parter på regional och lokal nivå för att stärka kompetensförsörjningen (dir. 2017:71). De s.k. snabbspåren är ett regeringsinitiativ där Arbetsförmedlingen arbetar tillsammans med branscherna för att ta till vara nyanländas kompetens och bidra till bristyrkesförsörjningen. Vidare har regeringen som framgått ovan tillsatt

utredningen Trygghet och utveckling i anställningen vad gäller arbetstid och ledighet (dir. 2017:56). Utredaren ska bl.a. utreda arbetstagares möjligheter till utveckling och omställning under arbetslivet, samtidigt som andra får möjlighet till arbetslivserfarenhet, genom ett alterneringsår.

Utskottet noterar vidare att regeringen i budgetpropositionen för 2018 har ett stort fokus på åtgärder för att förbättra kompetensförsörjningen. Regeringen föreslår bl.a. lån för finansiering av körkortsutbildning för vissa arbetslösa och ett förenklat men mer träffsäkert system för anställningsstöden.

Utskottet vill i sammanhanget också hänvisa till arbetslöshetsförsäkringen som är en grundbult i den svenska arbetsmarknadsmodellen till gagn för såväl samhället som den enskilda individen genom att den skapar trygghet i förändring och bidrar till omställning och en bättre fungerande arbetsmarknad.

Utskottet vill också understryka behovet av en aktiv kompetensförsörjningsstrategi som klarar att möta kompetensbehoven på både lång och kort sikt. Mot den bakgrunden välkomnar utskottet att regeringen bjudit in arbetsmarknadens parter och branscher till fördjupade samtal om kompetensförsörjning och hur de stora utbildningssatsningarna ska utformas. Utskottet följer dessa samtal med intresse eftersom regler om anställningsskydd, arbetstagarinflytande och omställningsavtal har stor betydelse för kompetensutvecklingen i arbetslivet.

Centerpartiet vill bl.a. se att möjligheterna till omställning från ett område till ett annat förbättras vid sjukskrivning. Utskottet delar den uppfattningen och anser att det är viktigt att individen ska kunna få insatser i samverkan mellan Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen när det behövs för att kunna återfå arbetsförmågan och återgå i arbete. Myndigheterna behöver således vidta insatser för att underlätta en omställning till arbete för de individer som av Försäkringskassan bedöms ha arbetsförmåga och därför övergår till Arbetsförmedlingen. Utskottet kan konstatera att ett utvecklingsarbete pågår mellan dessa myndigheter i den riktningen och välkomnar att regeringen i budgetpropositionen för 2018 anger att den kommer att följa upp detta arbete och vid behov vidta åtgärder. När det gäller yrkeshögskolan noterar utskottet att riksdagen nyligen (bet. 2017/18:UbU5, rskr. 2016/17:64) beslutat att ställa sig bakom regeringens förslag till en stärkt yrkeshögskola och ser inte skäl till ytterligare åtgärder i nuläget.

Kristdemokraterna anser att möjligheterna till ett digitalt kunskapslyft bör ses över. Utskottet delar uppfattningen att kunskapen om digitaliseringen och dess påverkan på jobb och arbetsmarknad är en viktig fråga som förtjänar ett tydligt fokus. Utskottet välkomnar därför att regeringen nyligen har presenterat en strategi för hur digitaliseringspolitiken ska bidra till konkurrenskraft, full sysselsättning samt ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbar utveckling (Dnr. N2017/03643/D). Ett delmål för strategin är digital kompetens och viktiga områden som pekats ut är bl. a. modernisering av utbildningssystemet och matchning av kompetens. Strategin bör enligt utskottet kunna bidra till att fler människor kommer i arbete och därmed till att nå regeringens mål att Sveriges ska ha Europas lägsta arbetslöshet år 2020.

Utskottet noterar vidare att ett digitaliseringsråd har inrättats, bl.a. för att stödja strategins genomförande.

När det gäller yrkandet om utökad möjlighet till validering av kompetens som erhålls via spelande noterar utskottet att validering sedan den 1 februari 2016 är ett arbetsmarknadspolitiskt program. En anvisning till programmet förutsätter att Arbetsförmedlingen gör en kartläggning av den arbetssökandes kunskaper och kompetenser, en arbetsmarknadspolitisk bedömning samt att det finns ett fastställt valideringssyfte.

Mot denna bakgrund avstyrker utskottet samtliga motionsyrkanden.

Arbetsförmedlingen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkandena. Utskottet hänvisar bl.a. till pågående arbete.

Jämför reservation 7 (M) och 8 (C) samt särskilt yttrande 1 (M, C, L, KD), 2 (SD), 3 (L) och 4 (KD).

Motionerna

Moderaterna föreslår i partimotion 2017/18:3592 av Ulf Kristersson m.fl. att kommunerna tar över huvudansvaret för personer som varit arbetslösa i mer än tre år (yrkande 8). Bakgrunden till yrkandet är att Moderaterna vill att Arbetsförmedlingen läggs ned till förmån för en struktur där andra aktörer på arbetsmarknaden spelar en betydligt större roll. För arbetssökande som är i behov av utbildning, t.ex. många nyanlända eller de med enbart förgymnasial utbildning, kommer kommunerna att behöva vara delaktiga i högre grad.

Centerpartiet föreslår i partimotion 2017/18:3683 av Annie Lööf m.fl. att man prövar möjligheten att införa en arbetsförmedlingspeng (yrkande 9). Ett likalydande yrkande finns i partimotion 2017/18:3685 av Annie Lööf m.fl. (yrkande 72). Centerpartiet vill konkurrensutsätta Arbetsförmedlingen och i stället för Arbetsförmedlingen ha en arbetsförmedlarpeng där aktörer med dokumenterad kompetens att hjälpa människor in i arbete får bistå den som är arbetslös.

I ett antal enskilda motioner framförs olika förslag om att reformera Arbetsförmedlingen.

Jan Ericson (M) föreslår i motion 2017/18:399 att det ska öppnas upp för möjligheten att driva alternativa arbetsförmedlingar. Lars-Arne Staxäng (M) anser i motion 2017/18:460 att Arbetsförmedlingen bör reformeras och konkurrensutsättas. Lars Beckman (M) föreslår i motion 2017/18:1962 att regeringen bör överväga möjligheten att göra en översyn av en konkurrensutsättning av Arbetsförmedlingen. Ann-Britt Åsebol och Eva Lohman (båda M) föreslår i motion 2017/18:2500 att det övervägs att se över Arbetsförmedlingens roll på svensk arbetsmarknad och öppna upp för ökad

konkurrensutsättning av densamma. Jesper Skalberg Karlsson (M) förslår i motion 2017/18:2943 att Arbetsförmedlingen ersätts med ett mindre och vassare statligt jobbcenter som ansvarar för att bedöma den arbetssökandes behov. Samma motionär (M) föreslår i motion 2017/18:2959 att det nya anställningsstödet bör hanteras av Skatteverket i stället för av Arbetsförmedlingen (yrkande 2). Sofia Fölster (M) har i motion 2017/18:2989 tre yrkanden som handlar om Arbetsförmedlingen. För det första föreslås att Arbetsförmedlingen läggs ned till förmån för andra aktörer (yrkande 1). För det andra föreslås att det införs en behovsprövad jobbpeng för arbetssökande att använda hos valfri fristående arbetsförmedling (yrkande 2). För det tredje föreslås att Arbetsförmedlingen går över till att behovspröva jobbpengen för arbetssökande och lämna förmedlingen av jobb till fristående aktörer (yrkande 3). Erik Bengtzboe (M) föreslår i motion 2017/18:3282 att Arbetsförmedlingen reformeras och att det införs en jobbpeng och en avreglering på området som möjliggör för fler aktörer att förmedla jobb. Camilla Waltersson Grönvall och Sten Bergheden (båda M) föreslår i motion 2017/18:3680 att möjligheterna att öppna för privata arbetsförmedlingar i Sverige ska ses över.

Marcus Wiechel (SD) anför i motion 2017/18:75 att det bör göras en översyn i syfte att reformera Arbetsförmedlingen då det finns andra möjligheter för samhället att erbjuda arbetslösa det stöd de behöver. Johan Nissinen (SD) föreslår i motion 2017/18:1637 att Arbetsförmedlingen privatiseras.

Penilla Gunther (KD) föreslår i motion 2017/18:633 att det i samband med en övergripande utredning om Arbetsförmedlingen även ges ett uppdrag om att förändra Platsbanken till en vikariebank.

Utskottets ställningstagande

Utskottet noterar att det i motioner från Moderaterna och Centerpartiet liksom i ett antal enskilda motioner finns olika förslag på förändringar i fråga om ansvaret för arbetsmarknadspolitikens genomförande. Utskottet för sin del anser fortfarande att detta uppdrag bör ligga på den offentliga Arbetsförmedlingen, men att det på samma gång kan finnas utrymme för alternativa insatser från kompletterande aktörer. Det är utan tvivel så att Arbetsförmedlingen står inför stora utmaningar, och det resultat som myndigheten har levererat har i flera avseenden inte varit tillräckligt. Det finns således utrymme för förbättringar när det gäller flera av de uppgifter som ligger inom myndighetens ansvarsområde.

Samtidigt kan utskottet konstatera att regeringen har vidtagit en rad åtgärder för att modernisera och förstärka Arbetsförmedlingen och dess verksamhet. Det arbetsmarknadspolitiska regelverket har förenklats och förtydligats, förutsättningarna för samverkan med t.ex. kommunerna har förbättrats och samverkan med arbetsmarknadens parter om kompetensförsörjning och utbildningssatsningar pågår, för att ta några

exempel. Ett exempel från budgetpropositionen för 2018 är satsningen om ett enklare och mer effektivt system för de subventionerade anställningarna som redovisats ovan (se även bet. 2017/18AU2).

När det gäller den mer långsiktiga analysen vill utskottet hänvisa till att regeringen, mot bakgrund av riksdagens tillkännagivande, beslutat om tilläggsdirektiv till den pågående Arbetsmarknadsutredningen, i vilka det framgår att utredningen bl.a. ska analysera och lämna förslag på hur Arbetsförmedlingens samarbete med andra relevanta aktörer kan förbättras, hur de delar av Arbetsförmedlingens uppdrag som inte innebär myndighetsutövning kan läggas ut på andra aktörer och hur det statliga åtagandet i övrigt i så fall bör organiseras (bet. 2016/17:AU16, rskr. 2016/17:184). Utskottet följer utredningens arbete noga och noterar att ett första delbetänkande nyligen överlämnades till regeringen (SOU 2017:82).

Utskottet kan konstatera att det pågår ett omfattande förändrings- och utredningsarbete kring Arbetsförmedlingen. Resultatet av detta arbete bör inväntas innan ytterligare åtgärder övervägs. Motionsyrkandena avstyrks därmed.

Arbetsmarknadspolitiska program

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkandena. Utskottet hänvisar bl.a. till tidigare ställningstaganden och pågående arbete.

Jämför reservation 9 (M, C, L, KD), 10 (SD), 11 (C), 12 (L) och 13 (KD) samt särskilt yttrande 5 (M).

Motionerna

Moderaterna, Centerpartiet, Liberalerna och Kristdemokraterna föreslår i motion 2017/18:3177 av Jessica Polfjärd m.fl. att lönestöden förenklas (yrkande 5). Lönestöden för långtidsarbetslösa och nyanlända är i dag för många och för krångliga och bör förenklas för att underlätta både för arbetsgivare och för arbetsförmedlare att använda dem.

Sverigedemokraterna föreslår i motion 2017/18:2643 av Sven-Olof Sällström m.fl. att samtliga arbetsmarknadspolitiska åtgärder, insatser och program ska dokumenteras, analyseras, följas upp och utvärderas utifrån om de leder till reguljärt arbete (yrkande 16).

Centerpartiet lyfter i motion 2017/18:3788 av Helena Lindahl m.fl. vikten av att verka för att öka möjligheten till lärlingsjobb som även småföretag kan erbjuda (yrkande 1). Centerpartiet vill bl.a. ersätta stora delar av den arbetspraktik och arbetsmarknadsutbildning som i dag sker i Arbetsförmedlingens regi med lärlingsjobb som kombinerar arbete med utbildning och handledning ute i lokala företag. I samma motion anför Centerpartiet att man vill öka såväl flexibiliteten som tryggheten på svensk

arbetsmarknad och föreslår en jobbpakt för småföretagen som låter ungdomar, nyanlända och långtidsarbetslösa kombinera arbete med utbildning och handledning (yrkande 15).

Liberalerna anför i partimotion 2017/18:3628 av Jan Björklund m.fl. att kravet på kollektivavtal för yrkesintroduktionsanställningar bör tas bort (yrkande 6). Kravet på kollektivavtal måste ses över för att öppna för fler företag att anställa, enligt partiet. I kategorin småföretag med 1 – 49 anställda är antalet företag 270 000, och av dessa saknar 60 procent kollektivavtal.

Kristdemokraterna föreslår i partimotion 2017/18:3626 av Désirée Pethrus m.fl. att det inte ska krävas kollektivavtal för nystartsjobben (yrkande 14) och att förutsättningarna för att införa ankarjobb som sysselsättning till långtidsarbetslösa bör utredas (yrkande 19). En ankaråtgärd är en åtgärd som enligt partiet främjar ett bibehållet arbetsmarknadsdeltagande.

Krister Örnfjäder (S) föreslår i motion 2017/18:786 ett ökat ansvar från myndigheternas sida när det gäller information till arbetsgivare och sommar- och extraanställda. Rikard Larsson m.fl. (S) föreslår i motion 2017/18:802 en nationell strategi för att öka intresset för gymnasiala vård- och omsorgsutbildningar (yrkande 6). Arbetsförmedlingen bör i högre utsträckning erbjuda möjligheter till omskolning till vårdirken genom arbetsmarknadsutbildningar. Pia Nilsson m.fl. (S) föreslår i motion 2017/18:857 effektiva och snabba insatser för att matcha arbetssökande med lediga jobb, t.ex. fler utbildningsinsatser och bättre och snabbare validering. Lennart Axelsson m.fl. (S) anför i motion 2017/18:2628 dels att det arbetsintegrerande sociala företagandet bör vara en viktig resurs för arbetsmarknadspolitiska insatser (yrkande 1), dels att lönebidrag och trygghetsanställningar harmoniserar med bransch- och kollektivavtal för att säkerställa att de arbetsintegrerande sociala företagen kan vara en långsiktig och hållbar arbetsgivare som värnar den svenska modellen med moderna kollektivavtal (yrkande 2).

Finn Bengtsson och Amir Adan (båda M) föreslår i motion 2017/18:525 att Arbetsförmedlingen ska satsa mer på fortbildning genom det som nu kallas förrehabilitering, gärna i permanent samarbete med Folkbildningsrådet. Saila Quicklund (M) föreslår i motion 2017/18:3140 en översyn om hur vi kan förenkla förutsättningarna för sociala företag.

Solveig Zander (C) föreslår i motion 2017/18:241 en översyn av hur man kan införa studie- och yrkesvägledning för äldre. Solveig Zander och Anders Åkesson (båda C) föreslår i motion 2017/18:244 att Arbetsförmedlingen bör informera arbetssökande om egenanställning (yrkande 2).

Penilla Gunther (KD) föreslår i motion 2017/18:635 att sommarjobb som anordnas av offentliga arbetsgivare ska följa gällande avtal.

Utskottets ställningstagande

Arbetsförmedlingen ansvarar för den offentliga arbetsförmedlingen och dess arbetsmarknadspolitiska verksamhet, och myndighetens övergripande

uppdrag är att verka för att förbättra arbetsmarknadens funktionssätt. Som framgått ovan är Arbetsförmedlingen föremål för ett tämligen omfattande utrednings- och förändringsarbete. Hur frågan om Arbetsförmedlingen kommer att landa när den utretts och beretts färdigt påverkar de program som i dag är Arbetsförmedlingens verktyg för att förbättra arbetsmarknadens funktionssätt. Med det förhållandet i åtanke behandlar utskottet i det följande ett antal motionsyrkanden om ändringar i existerande program eller en önskan om andra åtgärder för att förbättra arbetsmarknadens funktionssätt.

Utskottet kan konstatera att ett av arbetsmarknadspolitikens viktigaste verktyg är de subventionerade anställningarna. Forskning visar t.ex. att de subventionerade anställningarna är effektiva insatser för att få personer med svagare förankring på arbetsmarknaden i arbete. Därför är det viktigt att anställningsstöden är ändamålsenligt utformade. Enligt utskottets uppfattning är dock dagens system svåröverskådligt och komplicerat, och stöden är sammantaget inte tillräckligt kraftfulla. Mot den bakgrunden är det glädjande att regeringen i budgetpropositionen för 2018 föreslår betydande förenklingar och förstärkningar av de subventionerade anställningarna. Dagens olika former av särskilt anställningsstöd, förutom extratjänsterna, görs om till ett stöd, introduktionsjobb. Det nya stödet ska ha ett enhetligt tak, en subventionsnivå och ett enkelt och enhetligt handledarstöd. Introduktionsjobben ska kunna kombineras flexibelt med utbildning både för att stärka den enskilde och för att möta kompetenskrav hos arbetsgivaren. En sådan kombination ska utgå från individens behov och inte vara ett absolut krav som i dagens traineejobb och instegsjobb.

Genom de nu redovisade förändringarna får de borgerliga partiernas önskan om förenklade lönestöd anses vara tillgodosedd. Även Centerpartiets förslag om lärlingsjobb ligger i linje med regeringens förslag om introduktionsjobb. Här kan särskilt lyftas fram att regeringen bedömer att reformen av anställningsstöden kommer att leda till både minskad och underlättad administration för arbetsgivarna, något som enligt utskottet bör bli extra välkommet för små företag.

Kristdemokraterna vill för sin del stärka situationen för långtidsarbetslösa genom att införa en s.k. ankaråtgärd som partiet definierar som en åtgärd som främjar ett bibehållet arbetsmarknadsdeltagande. Utskottet konstaterar att de nya introduktionsjobben bl.a. riktar sig till långtidsarbetslösa och finner inte skäl att nu överväga ytterligare åtgärder.

Sverigedemokraterna efterlyser att samtliga arbetsmarknadspolitiska åtgärder, insatser och program dokumenteras, analyseras, följs upp och utvärderas. Utskottet kan konstatera att det inom Arbetsförmedlingen sedan 2014 pågår ett förändringsarbete som bl.a. rör ledningen, styrningen och uppföljningen av verksamheten för att förbättra resultatet. Utskottet vill också återigen hänvisa till Arbetsmarknadsutredningen som har ett brett uppdrag att analysera hur statens åtagande för en väl fungerande arbetsmarknad och Arbetsförmedlingens uppdrag kan utformas. Utskottet ser även fram emot

Statskontorets analys om bl.a. effektiviteten i Arbetsförmedlingens ledning, styrning och uppföljning – ett uppdrag som ska redovisas i februari 2018.

Liberalerna upprepar sitt yrkande från förra riksmötet om att kravet på kollektivavtal för yrkesintroduktionsanställningar bör tas bort. Inom Regeringskansliet har ett arbete bedrivits med att se över yrkesintroduktionsanställningarna, bl.a. utifrån överenskommelsen 2015 om insatser med anledning av flyktingsituationen som slöts mellan regeringen, Moderaterna, Centerpartiet, Liberalerna och Kristdemokraterna. Utskottet noterar att promemorian Översynen av stödet för yrkesintroduktionsanställningarna alldeles nyligen remitterats och avvaktar remissinstansernas synpunkter och regeringskansliets fortsatta beredning i frågan.

Utskottet noterar vidare att regeringen nyligen infört krav på kollektivavtalsliknande villkor för nystartsjobben. Utskottet välkomnar detta och är överens med Kristdemokraterna om att kollektivavtalsliknande villkor är ett rimligt krav för att främja trygga anställningar. Kristdemokraternas förslag får därför anses vara tillgodosett.

När det gäller yrkandet om myndigheters ansvar att ge information m.m. till sommarjobbare m.fl. kan utskottet konstatera att myndigheter redan i dag har ett ansvar för och egenintresse av att ge information till arbetsgivare och sommar- och extraanställda i frågor som berör myndigheten som arbetsgivare eller upphandlare av tjänster. Även arbetsmarknadens parter har en viktig roll att fylla när det gäller att informera om rättigheter och skyldigheter på svensk arbetsmarknad till bl.a. sina medlemmar – något som även sker. Med tanke på den höga kollektivavtalsäckningen på den svenska arbetsmarknaden och i synnerhet inom den offentliga sektorn ska även sommarjobb följa gällande kollektivavtal.

När det gäller att öka intresset för gymnasiala vård- och omsorgsutbildningar och en nationell strategi på området kan utskottet konstatera att utbildning är en prioriterad fråga för regeringen och att regeringen i budgetpropositionen för 2018 investerar stort i utbildning och kompetens, bl.a. i gymnasiets yrkesprogram. Vidare har Arbetsmarknadsutredningen i uppdrag att bl.a. lämna förslag på hur det kan säkerställas att arbetsmarknadsutbildningen är en flexibel insats som snabbt kan svara mot marknadens behov, t.ex. när det gäller bristyrken inom vård och omsorg (dir. 2017:71).

Utskottet vill som tidigare (se bet. 2016/17:AU4 s. 16) understryka att sociala företag är en viktig aktör i arbetsmarknadspolitiken och välkomnar den aktiva politik regeringen bedriver på området och det arbete som bedrivs inom Arbetsförmedlingen och andra myndigheter. För att skapa ytterligare förutsättningar för att tillvarata och samarbeta med företagen kommer Tillväxtverket och Arbetsförmedlingen, enligt vad regeringen anför i budgetpropositionen för 2018, att undersöka möjligheten att skapa ett kvalitetssäkringssystem för de arbetsintegrerande sociala företagen. Utskottet välkomnar en politik som gör det enklare för bl.a. Arbetsförmedlingen att

använda de arbetsintegrerande sociala företagen för fler insatser inom det arbetsmarknadspolitiska regelverket.

I en av motionerna framhålls folkhögskolornas roll och goda resultat i arbetet med att föra de individer som står längst från arbetsmarknaden närmare arbetslivet. Utskottet delar uppfattningen att folkhögskolorna gör ett viktigt arbete för de mest utsatta grupperna på arbetsmarknaden och välkomnar att regeringen tillför folkbildningen en halv miljard kronor i budgetpropositionen för 2018. Det finns ett stort förtroende för folkhögskolornas och studieförbundens verksamhet. Utskottet välkomnar den väl etablerade och fungerande samverkan som finns mellan Arbetsförmedlingen och folkbildningen, t.ex. samarbetet kring olika utbildningsinsatser, men finner inte skäl att såsom motionären föreslår vidta några särskilda åtgärder för att permanenta ett sådant samarbete. Utskottet vill i sammanhanget också påminna om att huvuddelen av Arbetsförmedlingens programinsatser riktas till personer som står relativt långt från arbetsmarknaden.

Studie- och yrkesvägledning bör enligt utskottets mening vara tillgänglig genom hela livet för alla som kan arbeta. Arbetsförmedlingens studie- och yrkesvägledning står öppen även för äldre och är en av de frågor som diskuteras i Arbetsmarknadsutredningens delbetänkande Vägledning för framtidens arbetsmarknad (SOU 2017:82). Utskottet konstaterar att dessa frågor är föremål för beredning och finner inte skäl att föregripa detta arbete.

Utskottet har tidigare behandlat frågor om egenanställning och därmed sammanhängande frågor som en del av arbetsmarknadspolitiken, senast i betänkande 2016/17:AU4. Den beskrivning och de bedömningar som då gjordes gäller alltså varför utskottet saknar skäl att upprepa vad som då sades. Utskottet vill dock tillägga att regeringen har initierat en översyn av F-skattesystemet med syftet att bl.a. bekämpa skattefusk och skatteundandragande, i ett delbetänkande som ska redovisas senast den 15 juni 2018. Utredaren ska lämna en analys av om och i vilken utsträckning F-skattesystemet uppfattas leda till att de som egentligen är anställda anlitas som näringsidkare, s.k. falska egenföretagare.

Med det som anförts ovan avstyrker utskottet samtliga motionsyrkanden.

Överutnyttjande av subventionerade anställningar

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkandena. Utskottet hänvisar bl.a. till tidigare ställningstaganden.

Jämför reservation 14 (V).

Motionen

Vänsterpartiet har i partimotion 2017/18:3362 av Jonas Sjöstedt m.fl. fyra förslag som handlar om åtgärder mot missbruk av subventionerade anställningar inklusive uppdrag till Arbetsförmedlingen. Partiet vill att det införs en gräns för hur många eller hur för stor andel anställda med subventionerad lön en och samma arbetsgivare får ta emot (yrkande 6). Partiet vill även att det förtydligas för Arbetsförmedlingen dels att myndigheten ska genomföra samråd med fackliga organisationer inför varje arbetsplatsförlagd anvisning inklusive nystartsjobb (yrkande 7), dels att den fackliga organisationens yttranden alltid noga bör övervägas vid beslut om arbetsplatsförlagd anvisning vid sådant samråd (yrkande 8). Partiet vill även att Arbetsförmedlingen får i uppdrag att tydliggöra sina rutiner vad gäller för- och efterhandskontroll av arbetsgivare som tar emot subventioner (yrkande 9).

Utskottets ställningstagande

Utskottet har tidigare behandlat liknande yrkanden om otillbörligt utnyttjande av subventionerade anställningar från Vänsterpartiet samt uppdrag och förtydliganden och förslag på instruktioner till Arbetsförmedlingen senast i betänkandena 2015/16:AU2 och 2016/17:AU4. Vad utskottet då uttalade gäller fortfarande.

Subventionerade anställningar spelar en stor roll för att arbetssökande som står långt ifrån arbetsmarknaden ska få ett arbete och är därmed ett av arbetsmarknadspolitikens viktigaste verktyg. Som utskottet framhållit tidigare i betänkandet har regeringen i budgetpropositionen för 2018 aviserat betydande förenklingar och förstärkningar av de subventionerade anställningarna. Formerna för beräkning, rekvisering och utbetalning av bidrag förenklas och harmoniseras. Enligt regeringens bedömning kommer det att bidra till att minska risken för felaktiga utbetalningar.

Utskottet anser att subventionerade anställningar har en viktig roll att fylla på arbetsmarknaden förutsatt att de används för att ge stöd till individer som annars skulle ha svårt att ta sig in på arbetsmarknaden. Utskottets uppfattning är fortfarande att subventionerade anställningar inte ska utnyttjas på ett sätt som kan betraktas som missbruk, t.ex. leda till osund konkurrens och utnyttjande av individer med svag ställning på arbetsmarknaden. Utskottet

menar vidare att Arbetsförmedlingens samråd med arbetstagarorganisationerna kan spela en mycket viktig roll i fråga om att motverka ett otillbörligt utnyttjande.

Utskottet ser i nuläget inget behov av ytterligare åtgärder. Motionsyrkandena avstyrks därmed.

Arbetsmarknaden för personer med funktionsnedsättning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkandena. Utskottet hänvisar bl.a. till tidigare ställningstaganden och pågående arbete.

Jämför reservation 15 (M) och 16 (C) samt särskilt yttrande 6 (SD) och 7 (KD).

Motionerna

Moderaterna anför i partimotion 2017/18:3592 av Ulf Kristersson m.fl. att det bör utredas om Samhall ska ges möjlighet att erbjuda tillfälliga anställningar inom ramen för grunduppdraget (yrkande 13). Utflödet skulle enligt partiet öka och ge fler möjlighet att få del av Samhalls unika kompetens.

Sverigedemokraterna framhåller i motion 2017/18:1646 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. att möjligheten att verka för någon form av ”flexjobb” för den som har väsentligt eller permanent nedsatt arbetsförmåga på grund av funktionsnedsättning eller sjukdom bör ses över (yrkande 5).

Centerpartiet föreslår i partimotion 2016/17:3683 av Annie Lööf m.fl. att det görs enklare för personer med funktionsnedsättning att driva företag (yrkande 8). De stöd som utgår vid anställning utgår inte vid eget företagande trots att företagande kan vara en minst lika god väg ut ur utanförskap som en anställning.

Jasenko Omanovic m.fl. (S) framhåller i motion 2017/18:2162 att statliga myndigheter bör ta ett större ansvar och vara en förebild när det gäller att erbjuda sysselsättning och fler möjligheter till karriärutveckling för personer med funktionsnedsättning.

Helena Bouveng (M) framhåller i motion 2017/18:1929 att det är viktigt att sänka trösklarna in till arbetsmarknaden för människor med funktionsnedsättningar och att situationen med lönebidragsanställningar för företag som inte har kollektivavtal bör ses över. Ann-Britt Åsebol (M) föreslår i motion 2017/18:2504 stärkta insatser för att fler personer med funktionsnedsättning ska kunna komma i arbete.

Per Lodenius m.fl. (C) föreslår i motion 2017/18:3764 att regeringen bör se över hur stärkta insatser kan ge högre sysselsättning bland personer med funktionsnedsättning (yrkande 6).

Utskottets ställningstagande

Enligt Statistiska centralbyråns (SCB) undersökning om situationen på arbetsmarknaden för personer med funktionsnedsättning 2016 uppgav närmare 16 procent i åldern 16–64 år att de har en funktionsnedsättning, vilket motsvarar 960 000 personer. Av dessa personer bedömde 68 procent att funktionsnedsättningen även medför nedsatt arbetsförmåga, vilket motsvarar 656 000 personer. Kvinnor bedömde i högre utsträckning än män att deras funktionsnedsättning medför nedsatt arbetsförmåga. Färre kvinnor jämfört med män med funktionsnedsättning har en tillsvidareanställning, vilket avspeglar könsskillnaderna i övriga befolkningen. Betydligt fler kvinnor än män med funktionsnedsättning arbetar också deltid. Personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga deltog i lägre grad i arbetskraften, hade högre arbetslöshet och hade lägre sysselsättningsgrad än övriga i befolkningen.

Utskottet vill framhålla det självklara i att alla människor ska ha möjlighet att utvecklas och stärkas i arbetslivet. Personer med funktionsnedsättning med nedsatt arbetsförmåga kan med samhällets stöd uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet i samhället. För det krävs enligt utskottet bl.a. en aktiv och inkluderande arbetsmarknadspolitik som tar sin utgångspunkt i människors vilja till arbete och utveckling. För många personer med nedsatt arbetsförmåga kan statligt stöd som riktar sig till gruppen direkt eller indirekt och som är av ekonomisk eller annan art vara av direkt betydelse för att komma ut i arbetslivet. Att ha ett arbete innebär möjligheter till egenförsörjning, tillhörighet och större makt att forma sitt liv och sin framtid.

Utskottet kan konstatera att den starka utvecklingen på arbetsmarknaden inte i någon större utsträckning gynnat gruppen personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga. Att antalet personer som fått del av lönestöd har minskat över tid kan enligt vad regeringen anför i budgetpropositionen för 2018 ha sin förklaring i att arbetsgivarna i många fall inte får tillräcklig ersättning på grund av taken för stöden. Utskottet delar den bedömningen och välkomnar att lönestöden nu förenklas och görs mer kraftfulla.

Den 1 juli 2017 trädde förordningen (2017:462) om särskilda insatser för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga i kraft. Genom förordningen har regelverket för insatserna bl.a. fått ett tydligare fokus på alla individers möjligheter att utveckla sin arbetsförmåga. Utskottet välkomnar förändringen eftersom fler personer behöver inkluderas på arbetsmarknaden och få möjlighet till arbete utifrån sina förutsättningar.

Utskottet välkomnar även att regeringen tillsatt en utredning för att se över om det finns behov av flexiblare insatser, t.ex. flexjobb, för att förbättra möjligheterna för dem som har nedsatt arbetsförmåga till följd av en funktionsnedsättning eller sjukdom att komma i arbete eller behålla ett arbete (dir. 2017:41). Genom denna utredning får Sverigedemokraternas yrkande om att se över möjligheterna att införa s.k. flexjobb anses vara tillgodosett.

Unga med funktionsnedsättning har generellt sett särskilda svårigheter att etablera sig på arbetsmarknaden. Utskottets uppföljnings- och utvärderingsgrupp beslutade därför i december 2016 att göra en uppföljning och utvärdering av vägen till arbete för unga med funktionsnedsättning. Syftet var att ge utskottet ökad kunskap och ett fördjupat beslutsunderlag inför beredning av dessa frågor. Utvärderingen visar att Arbetsförmedlingen inte uppnått delmålet att andelen ungdomar under 30 år med en funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga som går vidare till arbete eller studier skulle öka under perioden 2011–2016. Utvärderingen visar också att subventionerade anställningar och arbetspraktik haft positiva effekter för unga som tillhör målgruppen (Vägar till arbete för unga med funktionsnedsättning – en uppföljning och utvärdering, 2017/18:RFR2).

Även vid det förra riksmötet hade utskottet att besvara en partimotion från Moderaterna om att möjligheterna för Samhall att erbjuda tillfälliga anställningar inom ramen för grunduppdraget bör prövas. Utskottets uppfattning är densamma som vid förra riksmötet (bet. 2016/17:AU4) dvs. införandet av tillfälliga anställningar bedöms inte vara en lämplig åtgärd att införa för målgruppen. Utskottet noterar dock med tillfredsställelse att Samhall enligt förslag i budgetpropositionen för 2018 får ökade resurser för att i större utsträckning kunna uppnå de mål som gäller för verksamheten.

Centerpartiet föreslår att det ska bli enklare för personer med funktionsnedsättning att driva företag. Utskottet vill påpeka att även personer med funktionsnedsättning kan få stöd från Arbetsförmedlingen för att t.ex. starta företag. Arbetsförmedlingen kan erbjuda individuellt anpassad vägledning samt stöd och service vid frågor om att starta och driva företag och prövar då affärsidén, kan erbjuda utbildning för att utveckla affärsidén och i vissa fall ge starta-eget-stöd. Det är viktigt att understryka att personer med funktionsnedsättning har tillgång till Arbetsförmedlingens hela utbud av olika insatser, men det finns också insatser som är särskilt utformade för personer som har en funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga.

I en enskild motion framhålls att statliga myndigheter bör ta ett större ansvar och vara en förebild när det gäller att erbjuda sysselsättning och ge fler personer med funktionsnedsättning möjligheter till karriärutveckling. Utskottet noterar att regeringen är aktiv på området genom att bl.a. ha gett ett flertal myndigheter uppdraget att tillhandahålla personer med funktionsnedsättning praktikplatser. Att sänka trösklarna i den meningen att anställningstrygghet eller inflytande på arbetsplatsen ska minska vilket anförs i en motion, är inget som utskottet kan ställa sig bakom. De bedömningar utskottet gjort tidigare i dessa frågor gäller fortfarande (se t.ex. bet. 2016/17:AU4 s. 23). Avslutningsvis kan utskottet konstatera att de arbetsmarknadspolitiska insatserna för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga i budgetpropositionen för 2018 är betydande.

Med det som anförts ovan avstyrker utskottet samtliga motionsyrkanden.

Arbetslöshetsförsäkringen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkandena. Utskottet hänvisar bl.a. till tidigare ställningstaganden och pågående arbete.

Jämför reservation 17 (SD) och 18 (V) samt särskilt yttrande 8 (M), 9 (C), 10 (L) och 11 (KD).

Motionerna

Sverigedemokraterna har i motion 2017/18:2643 av Sven-Olof Sällström m.fl. tre yrkanden som handlar om arbetslöshetsförsäkringen. För det första vill man flytta ansvaret för arbetslöshetsförsäkringen till Försäkringskassan (yrkande 5). För det andra vill man att arbetslöshetsförsäkringen ska vara garanterad samtliga löntagare som uppfyller kvalifikationskraven för ersättning och att den ska vara fullt ut solidariskt finansierad via skatten (yrkande 6). För det tredje vill man att det ska vara möjligt att under en period av 100 dagar endast söka arbete i sin hemregion och inom sitt kompetensområde (yrkande 7).

Vänsterpartiet anför i partimotion 2017/18:3456 av Jonas Sjöstedt m.fl. att det bör uppdras åt berörda myndigheter att vidta åtgärder för att säkra möjligheten till ideellt engagemang utan att rätten till arbetslöshetsförsäkring går förlorad (yrkande 11).

Johanna Haraldsson och Teresa Carvalho (båda S) anför i motion 2017/18:706 att en översyn bör göras om utökade möjligheter till studier med bibehållen arbetslöshetsförsäkring. Johanna Haraldsson m.fl. (S) föreslår i motion 2017/18:774 att taket i arbetslöshetsförsäkringen höjs så att fler får ut en ersättning som motsvarar 80 procent av lönen. Krister Örnfjäder m.fl. (S) föreslår i motion 2017/18:1798 att det görs en översyn av arbetsvillkoret för anslutning till arbetslöshetsförsäkringen.

Edward Riedl (M) föreslår i motion 2017/18:348 att det införs en obligatorisk arbetslöshetsförsäkring. Jesper Skalberg Karlsson (M) föreslår i motion 2017/18:2959 att subventionerade anställningar, med undantag av lönestöden till personer med funktionsnedsättning, inte ska kvalificera till ersättning från arbetslöshetsförsäkringen.

Solveig Zander och Anders Åkesson (båda C) föreslår i motion 2017/18:244 att regelverket förtydligas så att egenanställda har rätt till ersättning från arbetslöshetsförsäkringen vid deltidsarbetslöshet på samma sätt som andra anställda (yrkande 1). Rickard Nordin (C) föreslår i motion 2017/18:2839 att snedvridningarna i arbetslöshetsförsäkringarna för företagare och blivande företagare ses över (yrkande 2).

Utskottets ställningstagande

Utskottet kan inledningsvis konstatera att en fungerande arbetslöshetsförsäkring är en grundbult i den svenska arbetsmarknadsmodellen genom att den skapar trygghet i förändring och bidrar till en väl fungerande arbetsmarknad. Den bidrar till rörlighet och omställning på arbetsmarknaden.

För att arbetslöshetsförsäkringen ska fungera som en inkomstbortfallsförsäkring och som ett skyddsnät för individen vid arbetslöshet har regeringen under mandatperioden vidtagit flera åtgärder för att förbättra skyddet. I september 2015 höjdes ersättningstaket i den inkomstrelaterade arbetslöshetsförsäkringen till 910 kronor och i maj 2017 förbättrades möjligheten för deltidanställda att få ersättning från arbetslöshetsförsäkringen. I budgetpropositionen för 2018 föreslås en ytterligare förstärkning genom att karensvillkoret i arbetslöshetsförsäkringen sänks från sju till sex dagar. En promemoria har helt nyligen skickat på remiss av Regeringskansliet med ett sådant lagförslag (Ds 2017:55). Utskottet välkomnar dessa förändringar och noterar även propositionen Nya regler i arbetslöshetsförsäkringen om bland annat förtroendeuppdrag och pension (prop.2017/18:53) som alldeles nyligen överlämnades till riksdagen.

Inom Regeringskansliet pågår även en översyn av regelverket för arbetslöshetsförsäkringen i syfte att underlätta för fler att kvalificera sig för ersättning och ansluta sig till försäkringen. Detta är mycket centrala frågor som utskottet följer med stort intresse.

Sverigedemokraterna vill, precis som vid förra riksmötet, se ett återinförande av den s.k. 100-dagarsregeln, dvs. den som är arbetslös under en period av 100 dagar ska kunna söka arbete endast inom sin hemregion och inom sitt kompetensområde. Eftersom beredning pågår inom Regeringskansliet avseende förslag från den parlamentariska Socialförsäkringsutredningen (SOU 2015:21), som bl.a. har ett sådant förslag, vill utskottet avvakta denna beredning innan ytterligare åtgärder övervägs i denna fråga.

Ett antal motioner innehåller, precis som vid tidigare riksmöten, yrkanden som innebär att arbetslöshetsförsäkringen bör bli allmän och obligatorisk och att försäkringen får ny huvudman (se t.ex. bet. 2016/17:AU4 s. 30). Utskottet har alltså den uppfattningen att den nuvarande ordningen, den s.k. Gentmodellen som består av en grundförsäkring och en frivillig försäkring, i stora drag är ändamålsenlig och välfungerande och därför bör bestå. Precis som tidigare vill utskottet även understryka att det finns fördelar med den nuvarande ordningen. Den främjar en hög facklig organisationsgrad, bidrar till en väl fungerande arbetsmarknadsmodell och medverkar till en lönebildning som ger incitament till förbättrade villkor för löntagare.

Vänsterpartiet yrkar att det bör uppdras åt berörda myndigheter att vidta åtgärder för att säkra möjligheterna till ideellt engagemang utan att rätten till arbetslöshetsförsäkring går förlorad. Utskottet vill understryka att det är fullt möjligt att med dagens regler och med bibehållen ersättning arbeta ideellt

under förutsättning att det inte hindrar personen att aktivt söka arbete. Det prövas således från fall till fall huruvida ideellt arbete i det enskilda fallet hindrar personen från att aktivt söka arbete. Utskottet ser inte skäl att nu överväga förändringar i arbetslöshetsförsäkringen i den mening som Vänsterpartiet föreslår, utan vill avvakta den pågående beredningen inom Regeringskansliet.

En enskild motionär yrkar att regeringen i en översyn bör överväga utökade möjligheter till studier med bibehållen arbetslöshetsförsäkring. Utskottet vill påminna om huvudregeln, nämligen att man inte kan få ersättning från arbetslöshetsförsäkringen när man deltar i utbildning. Är avsikten att studera och inte i första hand söka arbete ska studierna finansieras av studiestödet. Under vissa förutsättningar och under begränsad tid kan man dock få ersättning från arbetslöshetsförsäkringen om man studerar på deltid eller deltar i en utbildning eller aktivitet på hel- eller deltid. I avvaktan på de beredningar som pågår om arbetslöshetsförsäkringen är inte utskottet berett att för närvarande göra några ytterligare överväganden eller föreslå åtgärder i denna fråga.

När det gäller vilka lönestöd som ska kvalificera till ersättning från arbetslöshetsförsäkringen noterar utskottet att det nya anställningsstödet – introduktionsjobb – inte är tänkt att kvalificera för ersättning från arbetslöshetsförsäkringen, vilket ligger i linje med de motionsförslag som framförts. Utskottet vill dock betona att inriktningen på arbetet med en reformerad arbetslöshetsförsäkring inte handlar om att färre av de personer som i dag har en subventionerad anställning bör kunna kvalificera sig för ersättning från arbetslöshetsförsäkringen, som ett motionsyrkande handlar om. Målet med subventionerade anställningar bör enligt utskottet vara att de ska likna vanliga jobb så långt möjligt och att omotiverade skillnader mellan anställningsstöden på sikt bör tas bort.

När det gäller yrkanden om arbetslöshetsförsäkringens regler och praxis avseende egenanställda och företagares rätt till ersättning har utskottet vid tidigare riksmöten behandlat liknande förslag (se bet. 2016/17:AU4 s. 31). Liksom tidigare vill utskottet avvakta den pågående beredningen av bl.a. den parlamentariska Socialförsäkringsutredningens slutbetänkande.

Sammantaget kan utskottet konstatera att det pågår ett brett utrednings- och beredningsarbete när det gäller arbetslöshetsförsäkringen. I avvaktan på detta avstyrks samtliga motionsyrkanden.

Arbetslöshetskassorna

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkandena. Utskottet hänvisar bl.a. till pågående beredningsarbete.

Motionerna

Olle Thorell (S) föreslår i motion 2017/18:759 att åldersgränserna för medlemskap ändras i lagen om arbetslöshetskassor (1997:239) så att alla som arbetar oavsett ålder har rätt att vara medlem i en arbetslöshetskassa.

Lotta Finstorp (M) föreslår i motion 2017/18:1439 att det bör möjliggöras för arbetslöshetskassorna att erbjuda sina medlemmar insatser som kan bidra till att förhindra att de blir arbetslösa.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar inledningsvis att dagens lagregler innebär att den som har fyllt 64 år inte längre har rätt att bli medlem i en arbetslöshetskassa och att den dag medlemmen fyller 65 år upphör medlemskapet i en arbetslöshetskassa utan uppsägning.

Regeringen har i en proposition som helt nyligen överlämnades till riksdagen (prop. 2017/18:53) Nya regler i arbetslöshetsförsäkringen om bland annat förtroendeuppdrag och pension föreslagit ändringar gällande åldersgränser för medlemskap i arbetslöshetskassa. I lagförslaget föreslås att rätten att bli medlem i en arbetslöshetskassa ska gälla till månadsskiftet före den månad då den som ansöker om medlemskap fyller 65 år, dvs. till samma tidpunkt som rätten till ersättning från arbetslöshetsförsäkringen upphör. Vidare föreslås att det ska vara möjligt för en arbetslöshetskassas styrelse att delegera vissa beslut om fortsatt medlemskap till kassaföreståndaren. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 2 april 2018. Enligt regeringens bedömning inskränker den nuvarande åldersgränsen för rätt till medlemskap, utan tillräckliga skäl, individens möjlighet att bli medlem i en arbetslöshetskassa. Åldersbegränsningen för rätt till medlemskap har även bedömts stå i strid med EU-rätten.

Eftersom frågan om åldersgränsen för medlemskap i en arbetslöshetskassa alldeles nyligen har varit föremål för sedvanlig beredning och nogsamma överväganden inom Regeringskansliet ser utskottet inga skäl att nu överväga ytterligare förändringar. Utskottet vill inte heller föregripa riksdagens kommande beredning av nämnda proposition.

Utskottet hade även vid förra riksmötet att bereda förslag om att det bör möjliggöras för arbetslöshetskassorna att erbjuda sina medlemmar stöd och insatser för att förebygga och förhindra arbetslöshet (se bet. 2016/17:AU4 s. 32). Utskottets hänvisning till den beredning av bl.a. den parlamentariska

Socialförsäkringsutredningens slutbetänkande (SOU 2015:21 s. 874) som pågår inom Regeringskansliet är alltjämt giltig.

Motionsyrkandena avstyrks därmed.

Reservationer

1. Stärkta drivkrafter för arbete, punkt 1 (M, C, L, KD)

av Jessica Polfjärd (M), Jessika Roswall (M), Jan Ericson (M), Annika Qarlsson (C), Christian Holm Barenfeld (M), Fredrik Malm (L) och Désirée Pethrus (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2017/18:3177 av Jessica Polfjärd m.fl. (M, C, L, KD) yrkande 1.

Ställningstagande

Sverige byggs starkt genom fler i arbete. När många jobbar skapas mer resurser till den gemensamma välfärden. Att ha ett arbete och en inkomst ger människor makt över sina liv, liksom en känsla av gemenskap och av att vara behövd. Alliansens målsättning är därför att alla som vill och kan arbeta ska ha ett jobb att gå till. Vi vill skapa förutsättningar för ett mer jämlikt och jämställt samhälle och stärka sammanhållningen i vårt land. Arbetsmarknaden ska rymma även dem som i dag står långt ifrån att få ett jobb. Jobben och kampen mot utanförskapet är fortsatt grunden för Alliansens politik.

Sverige står inför en period av stora reformbehov. Trots högkonjunktur har stora grupper fortsatt svårt att få arbete. En av sju svenskar i arbetsför ålder lever på bidrag i stället för arbete. Samtidigt har många arbetsgivare svårt att hitta arbetskraft. Utrikes födda och personer utan gymnasieutbildning har särskilt svårt att få ett första jobb, vilket i många fall leder till ett långvarigt bidragsberoende. Problemen riskerar att öka när många nyanlända nu ska etableras i Sverige. Under kommande år krävs kraftfulla jobb- och integrationsinsatser för att stärka Sverige.

Till skillnad från utskottet anser vi att regeringen saknar det politiska ledarskap och den handlingskraft som krävs för att ta sig an Sveriges utmaningar. Politiken präglas av en tydlig brist på konkreta reformer för jobb och integration samt en ovilja att se problemen med utanförskap och för få vägar in till arbetsmarknaden. Omfattande skattehöjningar på jobb och företagande försvagar tillväxtförutsättningarna, och samtliga av regeringens egna expertmyndigheter gör bedömningen att regeringens politik har en obefintlig eller marginell effekt på ökad sysselsättning.

För att vända utvecklingen behövs en ny vision för vad Sverige ska vara och nya och kraftfulla förslag för att nå dit. Sverige behöver en ny reformagenda. Alliansen har en gemensam väg framåt för Sverige. I den alliansgemensamma motionen 2017/18:3177 lägger vi fram inte mindre än 14 förslag för att fler jobb ska växa fram och för att integrationen ska fungera bättre. Fler jobb är grunden för en stark ekonomi och för att vi fortsatt ska ha en hög kvalitet i välfärden. Av dessa förslag behandlar utskottet det första under den här förslagspunkten. Förslaget handlar om att förbättra drivkrafterna för arbete.

Trots att alliansregeringen genomförde reformer för att öka drivkrafterna till arbete lönar det sig fortsatt alltför dåligt att arbeta, i synnerhet vid låga inkomster. När de samlade bidragen till en trebarnsfamilj där föräldrarna inte arbetar riskerar att minska om en förälder får ett jobb är drivkrafterna fortfarande för svaga. Det ska alltid vara lönsamt att ta ett jobb och bidra till det gemensamma. Alliansen vill se starka drivkrafter att arbeta, med låg skatt på arbetsinkomster, strama bidragsnivåer som främjar arbetslinjen och ett mer jämställt arbetsliv. Ett viktigt steg i att stärka arbetslinjen är också att reformera systemet för ekonomiskt bistånd. Det är viktigt med tydliga krav på aktivitet och motprestation för att få bidrag.

Att arbetsmarknaden inte fungerar för de mest utsatta grupperna, bl.a. nyanlända och unga med bristande utbildning, är ett av Sveriges största samhällsproblem. Det leder till stora kostnader både för individen och för samhället. Människor riskerar att cementeras fast i ett livslångt utanförskap. För att förbättra integrationen och ungas möjligheter och se till att fler kan gå från bidrag till arbete föreslår samtliga allianspartier att en ny anställningsform införs, s.k. inträdesjobb. Dessa förslag behandlas dock inom ramen för 2018 års budget.

Vi anser att regeringen bör återkomma med förslag som förbättrar drivkrafterna för arbete i enlighet med det som vi anfört ovan.

2. Fler vägar till arbete, punkt 2 (M)

av Jessica Polfjärd (M), Jessika Roswall (M), Jan Ericson (M) och Christian Holm Barenfeld (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2017/18:3592 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkandena 1 och 23 samt
avslår motionerna
2017/18:775 av Pyy Niemi m.fl. (S),
2017/18:1873 av Teres Lindberg m.fl. (S) yrkande 7,

2017/18:2559 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson m.fl. (M) yrkande 5,
2017/18:3564 av Cecilia Widegren (M) yrkandena 1 och 2 samt
2017/18:3683 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkandena 1 och 10.

Ställningstagande

Sverige ska vara ett land som håller ihop – där alla ska kunna komma till sin rätt, stå på egna ben och ges möjlighet att växa. Alla jobb behövs och alla människor behövs. Hela Sverige ska jobba och därför måste det alltid löna sig att arbeta. Vårt välstånd kommer från flit och företagsamhet och ska inte tas för givet. I en osäker omvärld med tilltagande internationell konkurrens behövs moderat politik för fler jobb och en stark ekonomi mer än någonsin, för att säkerställa vår långsiktiga välfärd.

Två jobb mål vägleder oss: i ett första steg ska jobbklyftan mellan inrikes och utrikes födda halveras. I ett andra steg ska en halv miljon nya jobb skapas till 2025. I dag utmanas Sveriges styrka och sammanhållning av en alltmer tudelad arbetsmarknad. Samtidigt som det går bra för de allra flesta så finns det många som aldrig får chansen till ett jobb.

En av sju svenskar befinner sig i utanförskap och lever av bidrag i stället för att arbeta. I 130 områden är utanförskapet särskilt stort. I dessa områden går inte ens hälften av de vuxna till jobbet på morgonen. Många barn får se sina föräldrar gå sysslolösa. En stor andel av de som har det svårast på den svenska arbetsmarknaden har invandrat till Sverige. Jobbklyftan mellan utrikes och inrikes födda måste minska och integrationen måste förbättras om inte utanförskapet ska växa och bita sig fast.

Utanförskap är farligt för individen men också för hela samhället. Att inte ha ett jobb att gå till, känna sig behövd eller kunna försörja sig kan leda till en känsla av hopplöshet, vilket också kan vara en grogrund för kriminalitet och ett växande skuggsamhälle. Och varje krona som går till bidrag är en krona som i stället kunde användas till skola, vård och polis eller vara kvar hos dem som annars inte skulle få tillvaron att gå ihop. Därför måste arbetslinjen utvecklas. Vi ska göra vår del för att riva de hinder som finns för att ta sig in i samhället och skapa förutsättningar för en mer rättvis arbetsmarknad. Det första jobbet kanske är på prov eller inte blev vad man hade tänkt sig, men det är ett jobb som ger möjlighet att ta nästa steg och försörja sig själv. Därför ska det alltid löna sig mer att jobba än att leva på bidrag. Flit och ansträngningar ska belönas. Det handlar om reformer som gör det mer lönsamt att arbeta, som ökar efterfrågan på arbetskraft och förbättrar matchningen. Eftersom en allt större del av de arbetslösa är utrikes födda, är de insatser som ges under den första tiden som nyanländ i Sverige viktiga.

Vi anser att regeringen bör återkomma med förslag i syfte att halvera jobbklyftan mellan inrikes och utrikes födda och att skapa en halv miljon nya jobb till 2025.

Att sänka trösklarna för att starta och driva företag är en viktig del i att skapa fler och bredare vägar till jobb och förbättra möjligheterna till

omställning. Moderaterna anser att det behövs en rad förändringar för att fler företag ska kunna starta och växa i Sverige. Egenanställning kan beskrivas som en variant av egenföretagande. Den egenanställda anställs i ett paraplyföretag, ett egenanställningsföretag, som fungerar som arbetsgivare och som sköter administrativa funktioner som fakturering, lön, skatter osv. Den egenanställda ansvarar för att söka kunder och uppdrag, utan att behöva sköta all administration som för många upplevs som betungande och svårt – och det gäller i hög grad den som är utrikes född på grund av skillnader i språkliga kunskaper, förkunskaper om regelverk samt nätverk. Egenanställning kan vara ett bra alternativ som dessutom kan fungera som en bro in i företagande. Bristen på information pekas vanligen ut som en anledning till att fler inte utnyttjar möjligheten att bli egenanställda. Det finns särskilt behov av att informera om vad det innebär att kombinera egenanställning med ersättning från arbetslöshetsförsäkringen så att osäkerhet om vad som gäller inte gör att arbetssökande avstår från denna möjlighet.

Vi anser att regeringen bör återkomma med förslag så att fler vågar prova på att starta företag eller bli egenanställda.

3. Fler vägar till arbete, punkt 2 (C)

av Annika Qarlsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:3683 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkandena 1 och 10 samt avslår motionerna

2017/18:775 av Pyy Niemi m.fl. (S),

2017/18:1873 av Teres Lindberg m.fl. (S) yrkande 7,

2017/18:2559 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson m.fl. (M) yrkande 5,

2017/18:3564 av Cecilia Widegren (M) yrkandena 1 och 2 samt

2017/18:3592 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkandena 1 och 23.

Ställningstagande

Tudelningen av arbetsmarknaden är en av Sveriges största utmaningar. Å ena sidan finns en stor grupp, främst bestående av välutbildade människor mitt i livet, där arbetslösheten är låg. Å andra sidan finns människor som aldrig fått möjligheten att etablera sig, framför allt nyanlända – i synnerhet utrikes födda kvinnor – och unga i utanförskap, men även personer med funktionsnedsättning.

Skillnaden i sysselsättning mellan inrikes och utrikes födda i Sverige är bland västvärldens högsta. Med den omfattande invandring som skett till Sverige under de senaste åren, utgör detta en central utmaning. Att få in den växande grupp människor som saknar både utbildning och erfarenhet i arbete, kräver en rad nödvändiga och genomgripande reformer. Trösklarna till arbetsmarknaden måste sänkas genom lägre kostnader på jobb och företagande generellt, både genom nya former av avtal och lägre skattebörd. Matchningen behöver förbättras genom att en mångfald av arbetsförmedlare släpps in och det måste bli möjligt att börja sitt första jobb med en inledningsvis lägre lön, för att sen arbeta sig uppåt i lönetrappan, för dem som har svårast att komma in.

Fler vägar in på arbetsmarknaden för den som saknar erfarenhet är centralt för att bryta tudelningen på arbetsmarknaden – något som särskilt gäller för många utrikes födda. Sverige har EU:s lägsta andel jobb utan utbildningskrav. Samtidigt har många av de jobb som finns i dag så höga ingångslöner att arbetsgivare inte vägar satsa på och lära upp en oerfaren arbetsökande. Vägen in till den svenska arbetsmarknaden måste därför bli bredare och mer tillgänglig, även för den som saknar erfarenhet och utbildning.

Jag anser att regeringen bör återkomma med förslag som bryter barriären till jobb genom fler vägar till arbete i enlighet med vad jag här anfört.

För att bryta tudelningen och få fler människor i arbete krävs ett helhetsgrepp kring reglerna på arbetsmarknaden. När Sverige stod inför en ekonomisk kris på 1990-talet tillsattes Lindbeckkommissionen för att ta fram förslag till lösningar. Centerpartiet anser att en ny expertkommission nu bör tillsättas, med syftet att göra ett omtag kring reglerna på arbetsmarknaden och föreslå förändringar av dem för att anpassa reglerna till dagens förhållanden. Kommissionen bör ha som övergripande inriktning att lägga fram förslag för en mer flexibel och inkluderande arbetsmarknad, som skapar förutsättningar för svensk global konkurrenskraft och att hindra tudelningen. Arbetsrätten måste reformeras, regelverken på arbetsmarknaden måste anpassas till att det är små och växande företag som i allt högre grad står för jobbskapandet och möjligheten till omställning måste stärkas.

Jag anser att regeringen bör tillsätta en arbetsmarknadskommission i enlighet med vad jag här anfört.

4. Ett förlängt arbetsliv, punkt 3 (M, C, L, KD)

av Jessica Polfjärd (M), Jessika Roswall (M), Jan Ericson (M), Annika Carlsson (C), Christian Holm Barenfeld (M), Fredrik Malm (L) och Désirée Pethrus (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:3028 av Johan Forssell m.fl. (M, C, L, KD) och avslår motion

2017/18:465 av Lars-Arne Staxäng m.fl. (M) yrkande 1.

Ställningstagande

I takt med att människor lever allt längre är det för många naturligt att jobba högre upp i åldrarna, såväl för lönen det ger som för att man trivs på en arbetsplats och för att man känner att man fortsatt kan göra en värdefull insats. Att fler äldre är kvar på arbetsmarknaden bidrar också till högre tillväxt och till att finansiera välfärden.

Möjligheten att jobba längre bör omfatta så många som möjligt. Därför behöver vi stärka drivkrafterna för arbete högre upp i åldrarna. Vi behöver se över möjligheterna till en anpassad arbetsmiljö, och det behövs en väl fungerande arbetsmarknadspolitik som stärker förutsättningarna för ett längre arbetsliv. För att vi ska orka jobba längre behöver det också bli lättare att byta karriär mitt i livet. Vi vill därför fortsätta arbetet med att ta fram reformer som på olika sätt uppmuntrar och underlättar detta. Samtidigt värnar vi och vill slå vakt om pensionsöverenskommelsen.

Vi noterar att utskottet verkar vara tillfreds med regeringens arbete. Vår uppfattning är dock att regeringen inte har gjort eller gör tillräckligt för att fler ska kunna arbeta längre. Därmed kan vi inte hålla med utskottet om att det saknas behov att vidta ytterligare åtgärder, utan vi anser att regeringen bör återkomma till riksdagen med lagförslag som uppmuntrar och möjliggör för fler att arbeta längre.

5. Kompetensutveckling i arbetslivet, punkt 4 (C)

av Annika Qarlsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:3776 av Solveig Zander m.fl. (C) yrkande 7 och avslår motionerna

2017/18:1460 av Patrik Engström m.fl. (S) yrkandena 1 och 2,

2017/18:1829 av Jennie Nilsson (S),

2017/18:2682 av Johanna Haraldsson m.fl. (S),

2017/18:2832 av Jörgen Andersson (M),

2017/18:2854 av Rickard Nordin (C) yrkande 10 och
2017/18:3741 av Penilla Gunther m.fl. (KD) yrkande 21.

Ställningstagande

För att kunna möta utmaningen med de ökande sjuktalen krävs ett helhetsgrepp på sjukskrivningsfrågan. Kontrollstationerna inom sjukförsäkringen är ett viktigt sätt att säkerställa att sjukskrivningar följs upp och att människor inte hamnar i passivitet. Därutöver krävs åtgärder för en mer flexibel arbetsmarknad, där det ska bli enklare att gå från ett jobb till ett annat.

Många gånger kan möjligheten att byta karriär eller att komma tillbaka till ett annat arbete vara direkt avgörande för att förhindra sjukskrivning eller möjliggöra en återgång i arbete efter sjukfrånvaro. För att stötta personer att gå från sjukskrivning till arbete är det därför viktigt att se över hur systemen för omställning kan fungera bättre.

Ett exempel är att utöka möjligheterna för sjukskrivna att studera med rehabiliteringsersättning i syfte att ställa om från en karriär till en annan. Vidare vill Centerpartiet att yrkeshögskolan ska bli mer flexibel för att bättre kunna möta de behov som finns hos människor på dagens arbetsmarknad. Det måste bl.a. finnas möjlighet att gå kortare kvalificerade utbildningar inom yrkeshögskolan som snabbare ger människor den kompetens de vill ha och som företag efterfrågar.

Jag anser att regeringen bör återkomma med förslag som förbättrar möjligheterna till omställning från ett arbete till ett annat genom en mer flexibel arbetsmarknad med bättre system för omställning.

6. Kompetensutveckling i arbetslivet, punkt 4 (KD)

av Désirée Pethrus (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:3741 av Penilla Gunther m.fl. (KD) yrkande 21 och
avslår motionerna

2017/18:1460 av Patrik Engström m.fl. (S) yrkandena 1 och 2,

2017/18:1829 av Jennie Nilsson (S),

2017/18:2682 av Johanna Haraldsson m.fl. (S),

2017/18:2832 av Jörgen Andersson (M),

2017/18:2854 av Rickard Nordin (C) yrkande 10 och

2017/18:3776 av Solveig Zander m.fl. (C) yrkande 7.

Ställningstagande

De möjligheter som det digitala samhället för med sig genom minskad betydelse av geografisk placering, vare sig det gäller en skolklass utbyte med en skola på andra sidan jordklotet, telekomtjänster mellan Europa och Indien eller diagnosticering av sjukdom i Australien med hjälp av röntgenbilder från ett svenskt sjukhus, gör att människor med rätt använd teknologi och tillgång till elektricitet utan avbrott kan bo och arbeta vart som helst.

Den digitala segregeringen finns dock och är inte bara mellan stad och land, stor eller liten verksamhet. Den skär snarare mellan de ekonomiska och kunskapsmässiga förutsättningarna för privatpersoner eller företagare. Tillgång till bredband eller fibernät över hela landet ökar den digitala jämlikheten.

För att antalet arbetstillfällen ska öka både i förorter och på landsbygden, behöver den digitala kompetensen hos befolkningen öka. I dag krävs datakunskap för nästan vilket arbete som helst och för kontakten med både privata företag och offentliga verksamheter. För att lösa detta kan Kristdemokraterna tänka sig att se över möjligheten att göra ett ”Digitalt kunskapslyft”. Kunskapslyftet skulle kunna inbegripa en grundutbildning i hantering av de vanligaste datorprogrammen för personer som inte har den kompetensen och som står till arbetsmarknadens förfogande. Ju längre man står utan arbete, desto mindre kompetensutvecklingsinsatser finns att tillgå, vilket ökar gapet mellan redan anställda och arbetslösa ytterligare.

Jag anser att regeringen bör se över möjligheten att göra ett digitalt kunskapslyft.

7. Arbetsförmedlingen, punkt 5 (M)

av Jessica Polfjärd (M), Jessica Roswall (M), Jan Ericson (M) och Christian Holm Barenfeld (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:3592 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 8 och avslår motionerna

2017/18:75 av Markus Wiechel (SD),

2017/18:399 av Jan Ericson (M),

2017/18:460 av Lars-Arne Staxäng (M),

2017/18:633 av Penilla Gunther (KD),

2017/18:1637 av Johan Nissinen (SD),

2017/18:1962 av Lars Beckman (M),
2017/18:2500 av Ann-Britt Åsebol och Eva Lohman (båda M),
2017/18:2943 av Jesper Skalberg Karlsson (M),
2017/18:2959 av Jesper Skalberg Karlsson (M) yrkande 2,
2017/18:2989 av Sofia Fölster (M) yrkandena 1–3,
2017/18:3282 av Erik Bengtzboe (M),
2017/18:3680 av Camilla Waltersson Grönvall och Sten Bergheden (båda M),
2017/18:3683 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 9 och
2017/18:3685 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 72.

Ställningstagande

Moderaterna vill att Arbetsförmedlingen läggs ned till förmån för en struktur där andra aktörer på arbetsmarknaden spelar en betydligt större roll. Vi förordar en statlig myndighet som framför allt ansvarar för funktioner som myndighetsutövning, kontroll och uppföljning. Själva matchningen och rustningen bör i stället huvudsakligen skötas av andra aktörer. Det finns i dag många väl etablerade aktörer som skulle kunna bidra till en mer effektiv matchning, bland annat genom en ökad specialisering och upparbetade arbetsgivarkontakter. På så sätt kan tiden till jobb kortas och kompetensförsörjningen förbättras. För arbetssökande som är i behov av utbildning, t.ex. många nyanlända eller för de med enbart förgymnasial utbildning, kommer även kommunerna att behöva vara delaktiga i högre grad. Centralt är en tydlig uppföljning och kontroll samt ett system där den som kan uppvisa goda resultat premieras. Lågpresterande och oseriösa aktörer bör sorteras ut och resurser fördelas så att de ger bästa möjliga effekt. Kvalitet måste vara i fokus.

Många av de arbetslösa har stort behov av utbildning, och behovet kommer också att öka under de närmaste åren till följd av det stora antalet nyanlända som behöver komma in på arbetsmarknaden. Här behöver stat och kommun hitta effektiva vägar för samarbete. Kommunerna behöver därför få ett större ansvar för arbetsmarknadspolitiken än vad de har i dag.

Samtidigt finns det människor som varit inskrivna vid Arbetsförmedlingen under lång tid som varken får insatser eller sysselsättning. Det är oacceptabelt. Därför bör en bortre parentes för den statliga arbetsmarknadspolitiken införas och kommunerna bör ta över huvudansvaret för personer som varit arbetslösa under en längre tid. I nuläget bör den gränsen sättas vid arbetslöshet längre än tre år.

Vi anser mot denna bakgrund att regeringen bör återkomma med förslag om att kommunerna bör ta över huvudansvaret för personer som varit arbetslösa i mer än tre år.

8. Arbetsförmedlingen, punkt 5 (C)

av Annika Qarlsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
 2017/18:3683 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 9 och
 2017/18:3685 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 72 och
 avslår motionerna
 2017/18:75 av Markus Wiechel (SD),
 2017/18:399 av Jan Ericson (M),
 2017/18:460 av Lars-Arne Staxäng (M),
 2017/18:633 av Penilla Gunther (KD),
 2017/18:1637 av Johan Nissinen (SD),
 2017/18:1962 av Lars Beckman (M),
 2017/18:2500 av Ann-Britt Åsebol och Eva Lohman (båda M),
 2017/18:2943 av Jesper Skalberg Karlsson (M),
 2017/18:2959 av Jesper Skalberg Karlsson (M) yrkande 2,
 2017/18:2989 av Sofia Fölster (M) yrkandena 1–3,
 2017/18:3282 av Erik Bengtzboe (M),
 2017/18:3592 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 8 och
 2017/18:3680 av Camilla Waltersson Grönvall och Sten Bergheden (båda M).

Ställningstagande

Matchningen på svensk arbetsmarknad har under en lång tid fungerat dåligt. Alltför många får inte det stöd de behöver för att komma tillbaka från arbetslöshet, utan fastnar i stället i ineffektiva arbetsmarknadsåtgärder. En stor del av ansvaret ligger på Arbetsförmedlingen, som inte har lyckats med sin uppgift. Centerpartiet vill därför konkurrensutsätta Arbetsförmedlingen och släppa in privata, ideella och kommunala aktörer. Liknande reformer har med stor framgång genomförts i bl.a. Australien, men även lokalt i Sverige i t.ex. Nacka kommun. Genom att släppa in fler aktörer kan utförare specialisera sig på matchning för särskilda grupper, som exempelvis utrikes födda eller personer med funktionsnedsättning.

I stället för Arbetsförmedlingen vill Centerpartiet ha en arbetsförmedlarpeng där aktörer med dokumenterad kompetens att hjälpa människor in i arbete får bistå den som är arbetslös. Till skillnad från tidigare försök med exempelvis jobbcoacher och etableringslotsar, ska pengar enbart delas ut vid varaktigt jobb och över en längre tid. På så sätt kan resultat och långsiktighet premieras. Hur stort belopp som betalas ut ska bero på den

arbets sökandes historia på arbetsmarknaden, tid i arbetslöshet, utbildning och hälsotillstånd. Resurserna ska styras dit de behövs mest. En tydlig uppföljning av förmedlarnas resultat, tillsammans med en offentlig rankning och valfrihet för den arbets sökande skulle innebära att oseriösa aktörer inte släpps in, samtidigt som de som inte håller måttet förlorar möjligheten att verka i systemet.

Centerpartiet anser att Arbetsförmedlingens misslyckande gör det nödvändigt att återigen ge kommunerna ansvaret för de nyanländas etablering. Det är kommunerna som står för försörjningsstöd och andra kostnader som uppstår när människor inte integreras i det svenska samhället. Detta ger kommunssektorn starka drivkrafter att utveckla fungerande system för nyanländas etablering. Detta förslag behandlas dock inom ramen för 2018 års budget (bet. 2017/18:AU2).

Jag anser att regeringen i enlighet med vad som anförts ovan bör ta initiativ till att pröva möjligheten att införa en arbetsförmedlarpeng.

9. Förenklade lönestöd, punkt 6 (M, C, L, KD)

av Jessica Polfjärd (M), Jessika Roswall (M), Jan Ericson (M), Annika Carlsson (C), Christian Holm Barenfeld (M), Fredrik Malm (L) och Désirée Pethrus (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anføres i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:3177 av Jessica Polfjärd m.fl. (M, C, L, KD) yrkande 5.

Ställningstagande

De arbetsmarknadspolitiska insatserna behöver förenklas och effektiviseras. Resurserna inom arbetsmarknadspolitiken bör i högre grad riktas till insatser som ger resultat. Lönestöden för långtidsarbetslösa och nyanlända är i dag för många och för krångliga och bör förenklas och bli färre för att underlätta både för arbetsgivare och för arbetsförmedlare att använda dem. Regeringen har presenterat ett förslag på förenkling, men till skillnad från utskottet anser vi att det inte är tillräckligt.

Vi anser att regeringen bör återkomma med förslag om förenklade lönestöd i enlighet med det som vi anför ovan.

10. Övriga arbetsmarknadspolitiska program, punkt 7 (SD)

av Sven-Olof Sällström (SD) och Magnus Persson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:2643 av Sven-Olof Sällström m.fl. (SD) yrkande 16 och avslår motionerna

2017/18:241 av Solveig Zander (C),

2017/18:244 av Solveig Zander och Anders Åkesson (båda C) yrkande 2,

2017/18:525 av Finn Bengtsson och Amir Adan (båda M),

2017/18:635 av Penilla Gunther (KD),

2017/18:786 av Krister Örnfjäder (S),

2017/18:802 av Rikard Larsson m.fl. (S) yrkande 6,

2017/18:857 av Pia Nilsson m.fl. (S),

2017/18:2628 av Lennart Axelsson m.fl. (S) yrkande 1,

2017/18:3140 av Saila Quicklund (M),

2017/18:3626 av Désirée Pethrus m.fl. (KD) yrkandena 14 och 19,

2017/18:3628 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 6 och

2017/18:3788 av Helena Lindahl m.fl. (C) yrkandena 1 och 15.

Ställningstagande

Riksrevisionen riktar gång på gång kritik mot Arbetsförmedlingens styrning, användning och uppföljning av olika åtgärder och program. Sverigedemokraterna anser att detta är mycket allvarligt. Användningen av skattemedel måste vara kontrollerad. När medel spenderas på en insats, åtgärd eller program så måste det vara säkerställt att det leder till en efterfrågad effekt. Den enda efterfrågade effekten är reguljärt arbete. Vissa insatser kan förvisso leda till ett förbättrat cv, men här måste avvägningar göras. Dagens arbetsmarknadspolitik leder sällan till reguljärt arbete, desto oftare till sysselsättning och därmed längre cv. Men är detta kostnadseffektivt? Sverigedemokraterna anser inte det.

I den mån vi ska ha skattefinansierade arbetsmarknadspolitiska åtgärder, insatser och program ska dessa vara kontrollerade, dvs. det ska finnas en dokumenterad analys, utvärdering och uppföljning. Detta ska omfatta även upphandlingsstadiet. Sverigedemokraternas hårdare krav på effektivitet och reguljärt arbete som mål ska gälla oavsett aktör.

Vi anser att regeringen bör verka för att samtliga arbetsmarknadspolitiska åtgärder, insatser och program ska dokumenteras, följas upp och utvärderas utifrån om de leder till reguljärt arbete.

11. Övriga arbetsmarknadspolitiska program, punkt 7 (C)

av Annika Qarlsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:3788 av Helena Lindahl m.fl. (C) yrkandena 1 och 15 samt avslår motionerna

2017/18:241 av Solveig Zander (C),

2017/18:244 av Solveig Zander och Anders Åkesson (båda C) yrkande 2,

2017/18:525 av Finn Bengtsson och Amir Adan (båda M),

2017/18:635 av Penilla Gunther (KD),

2017/18:786 av Krister Örnfjäder (S),

2017/18:802 av Rikard Larsson m.fl. (S) yrkande 6,

2017/18:857 av Pia Nilsson m.fl. (S),

2017/18:2628 av Lennart Axelsson m.fl. (S) yrkande 1,

2017/18:2643 av Sven-Olof Sällström m.fl. (SD) yrkande 16,

2017/18:3140 av Saila Quicklund (M),

2017/18:3626 av Désirée Pethrus m.fl. (KD) yrkandena 14 och 19 samt

2017/18:3628 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 6.

Ställningstagande

Centerpartiet står för en politik som skapar fler jobb i växande företag i hela landet. Bland annat vill vi ersätta stora delar av den arbetspraktik och arbetsmarknadsutbildning som i dag sker i Arbetsförmedlingens regi med lärlingsjobb, som kombinerar arbete med utbildning och handledning, ute i lokala företag. Centerpartiet vill att regeringens traineejobb avskaffas och att konceptet med yrkesintroduktionsanställning utvecklas till lärlingsjobb, som även ska göras tillgängliga för nyanlända och småföretag utan kollektivavtal. Lärlingsjobben bör rikta sig till hela arbetsmarknaden och behandla privata och offentliga arbetsgivare lika. De bör erbjudas till arbetslösa ungdomar, nyanlända och långtidsarbetslösa i behov av omskolning eller återuppbyggnad av sin kompetens. Alla som behöver lära på jobbet för att komma in på svensk arbetsmarknad ska få den möjligheten.

Centerpartiet vill öka såväl flexibiliteten som tryggheten på svensk arbetsmarknad. Vi vill bl.a. se en jobbpakt för småföretagen som låter ungdomar, nyanlända och långtidsarbetslösa kombinera arbete med utbildning och handledning.

Jag anser att regeringen bör verka för att öka möjligheten till lärlingsjobb som även småföretag kan erbjuda. Regeringen bör också ställa sig bakom en jobbakt för småföretag i enlighet med vad som anförts ovan.

12. Övriga arbetsmarknadspolitiska program, punkt 7 (L)

av Fredrik Malm (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:3628 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 6 och avslår motionerna

2017/18:241 av Solveig Zander (C),

2017/18:244 av Solveig Zander och Anders Åkesson (båda C) yrkande 2,

2017/18:525 av Finn Bengtsson och Amir Adan (båda M),

2017/18:635 av Penilla Gunther (KD),

2017/18:786 av Krister Örnfjäder (S),

2017/18:802 av Rikard Larsson m.fl. (S) yrkande 6,

2017/18:857 av Pia Nilsson m.fl. (S),

2017/18:2628 av Lennart Axelsson m.fl. (S) yrkande 1,

2017/18:2643 av Sven-Olof Sällström m.fl. (SD) yrkande 16,

2017/18:3140 av Saila Quicklund (M),

2017/18:3626 av Désirée Pethrus m.fl. (KD) yrkandena 14 och 19 samt

2017/18:3788 av Helena Lindahl m.fl. (C) yrkandena 1 och 15.

Ställningstagande

Att ha ett jobb och egen försörjning ökar människors frihet. Kvinnors självständighet både gentemot samhället och gentemot sin partner ökar med en egen lön. Varje människa har ett ansvar att försörja sig själv. Det ska alltid löna sig att arbeta. Sverige drar nytta av en stark högkonjunktur. Samtidigt blir arbetsmarknaden i Sverige alltmer tudelad. En ny arbetslöshet växer fram där många inte lyckas etablera sig på arbetsmarknaden. Nästkommande år förväntas nästan 300 000 människor befinna sig i vad Arbetsförmedlingen kallar för en utsatt ställning. Tiotusentals människor syns inte ens i statistiken då de ännu inte fått uppehållstillstånd. Samtidigt har många arbetsgivare svårt att hitta rätt personal. Det är uppenbart att inte tillräckligt görs för att skapa möjligheter och dynamik för svenska företag att anställa fler människor och för att fler ska komma i jobb.

Företag som vill anställa med hjälp av yrkesintroduktionsanställningar måste ha ”ett centralt kollektivavtal om yrkesintroduktion, eller ett hängavtal

till ett sådant kollektivavtal”. Dessvärre stänger det ute småföretagare som inte har några anställda och därmed saknar kollektivavtal.

I Sverige finns det ca 790 000 egenföretagare. Varför ska en egenföretagare som driver sitt företag själv – t.ex. inom skomakarnäringen – stängas ute från möjligheten att anställa någon på en yrkesintroduktionsanställning? Att kollektivavtal saknas för egenföretagare är förståeligt, eftersom företagaren knappast kan teckna kollektivavtal med sig själv.

Även när det gäller företag med anställda blir konsekvenserna problematiska. I kategorin småföretag (1–49 anställda) är antalet företag 270 000. Av dessa saknar 60 procent kollektivavtal. Att utestänga 162 000 företag från yrkesintroduktionsanställningar är tveksamt.

I migrationsöverenskommelsen från 2015 ingår att yrkesintroduktionsanställningarna bör utvidgas till att gälla arbetsgivare som inte omfattas av kollektivavtal. Liksom utskottet har jag noterat den promemoria som regeringskansliet nyligen har sänt ut på remiss. I promemorian föreslås att stöd för anställningar som inte omfattas av ett kollektivavtal endast ska kunna utgå för anställning inom ett område där det råder brist på arbetskraft. Jag kan konstatera att regeringen genom detta förslag frångår överenskommelsen från 2015. Jag beklagar detta och utgår från att regeringen under den fortsatta beredningen kommer att ändra uppfattning och stå fast vid den överenskommelse som slutits, nämligen att kravet på kollektivavtal helt ska tas bort.

Jag anser att regeringen bör ta bort kravet på kollektivavtal för yrkesintroduktionsanställningar.

13. Övriga arbetsmarknadspolitiska program, punkt 7 (KD)

av Désirée Pethrus (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2017/18:3626 av Désirée Pethrus m.fl. (KD) yrkande 19 och
avslår motionerna

2017/18:241 av Solveig Zander (C),

2017/18:244 av Solveig Zander och Anders Åkesson (båda C) yrkande 2,

2017/18:525 av Finn Bengtsson och Amir Adan (båda M),

2017/18:635 av Penilla Gunther (KD),

2017/18:786 av Krister Örnfjäder (S),

2017/18:802 av Rikard Larsson m.fl. (S) yrkande 6,

2017/18:857 av Pia Nilsson m.fl. (S),

2017/18:2628 av Lennart Axelsson m.fl. (S) yrkande 1,

2017/18:2643 av Sven-Olof Sällström m.fl. (SD) yrkande 16,
2017/18:3140 av Saila Quicklund (M),
2017/18:3626 av Désirée Pethrus m.fl. (KD) yrkande 14,
2017/18:3628 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 6 och
2017/18:3788 av Helena Lindahl m.fl. (C) yrkandena 1 och 15.

Ställningstagande

I Sverige finns i dag stora strukturella utmaningar i att andelen arbetslösa i utsatt ställning ökar, vilket resulterar i en tudelad arbetsmarknad. Medan den starka konjunkturen har inneburit en god arbetsmarknadsutveckling för inrikes födda med god utbildning har utvecklingen inte varit lika stark för utsatta grupper på arbetsmarknaden. Under 2018 beräknar Arbetsförmedlingen att andelen inskrivna arbetslösa med utsatt ställning på arbetsmarknaden kommer att utgöra omkring 78 procent av samtliga inskrivna arbetslösa. För dessa grupper är trösklarna in på svensk arbetsmarknad alltför höga, något som Finanspolitiska rådet, IMF och OECD länge påpekat.

I likhet med regeringen ser Kristdemokraterna betydande undanträngningseffekter i nystartsjobben där även s.k. dödviktsförluster gör sig gällande. Kristdemokraterna har därför stött regeringens sänkning av subventionen för personer som har varit arbetslösa i mindre än två år och förkortningen av de maximala stödperioderna. Subventionen ökades samtidigt för personer som varit arbetslösa i mer än tre år samt för nyanlända. Kristdemokraterna motsätter sig inte krav på kollektivavtalsliknade villkor, något som främjar trygga anställningar, och noterar precis som utskottet att regeringen landat i att inte ställa krav på kollektivavtal för nystartsjobb utan just på att lön och andra anställningsförmåner i väsentliga delar är likvärdiga med förmåner enligt kollektivavtal i branschen.

De stora grupper som i dag står långt från arbetsmarknaden och nu i ökande utsträckning lämnas utan någon som helst åtgärd hade tidigare kanske fått plats inom ramen för sysselsättningsfasen. Dessa grupper behöver en ankaråtgärd som främjar ett bibehållet arbetsmarknadsdeltagande. Detta är nödvändigt för att människor inte ska lämnas i sticket. Samtidigt utgör tilldelningen av personer till ankaråtgärden i arbetsintegrerande sociala företag (ASF-företag) förutsättningen för att företagen ska fungera. Varje arbetad eller aktiverad timme som gör att personer kommer närmare arbetsmarknaden är en vinst för samhället såväl som för personen. I stället för att försättas i hjälplöshet blir de anställningsbara.

I dag konstateras att personer som står utan insats och sorteras hos Arbetsförmedlingen som i "övrig aktivitet" uppgår till 94 000 personer. Åtgärden bör vara obligatorisk för den som varit utanför arbetsmarknaden i 450 dagar och i jobb- och utvecklingsgarantin i 150 dagar. I augusti 2017 stod 77 992 personer utan arbete sedan 24 månader. Anvisning bör ske till en sysselsättningsplats hos en arbetsgivare som kan vara en privat, offentlig eller ideell aktör. Anvisningen föregås av en arbetsförmågebedömning där

individens arbetsförmåga prövats. De ramtider som personen ska kunna förväntas arbeta måste vara flexibla och kunna utföras som 20, 40, 60 eller 80 procent av en heltid. Utifrån bedömningen av arbetsförmåga och vad som sedan blir den arbetade tiden bör personer som har försörjningsstöd i stället kunna ersättas med aktivitetsstöd eller utvecklingsersättning. Aktivitetsstöd ger beskattningsbar inkomst i stället för bidrag.

Organiserad språkundervisning bör också kunna vara ett inslag som kompletterar insatsen. Alla människor förtjänar att motta stöd för att bibehålla den förmåga som krävs för att delta på arbetsmarknaden, samtidigt som de själva bidrar efter bästa förmåga för sitt uppehälle.

Jag anser att regeringen bör utreda förutsättningarna för att upprätta en obligatorisk ankaråtgärd – ankarjobb - till deltagande på arbetsmarknaden för långtidsarbetslösa.

14. Överutnyttjande av subventionerade anställningar, punkt 8 (V)

av Ali Esbati (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2017/18:3362 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 6–9.

Ställningstagande

Jag välkomnar de förslag och det pågående arbete om subventionerade anställningar som utskottet hänvisar till. Jag menar dock att detta inte är tillräckligt och att ytterligare åtgärder behöver vidtas redan nu.

Inom ramen för arbetsmarknadspolitiken finns flera olika former av subventionerade anställningar. Syftet med dessa är att stimulera arbetsgivare att anställa personer som står långt från arbetsmarknaden – långtidsarbetslösa, nyanlända eller personer med funktionsnedsättning. Subventionerade anställningar kompenserar arbetsgivare ekonomiskt om de anställer en arbetssökande som uppfyller de kriterier som ställs för de olika stöden.

Vänsterpartiet anser att subventionerade anställningar är en bra och nödvändig åtgärd för att hjälpa nyanlända, långtidsarbetslösa eller personer med funktionsnedsättning att få en fastare anknytning till arbetsmarknaden. Det är positivt med arbetsgivare som i hög utsträckning välkomnar personer som av olika skäl står långt ifrån arbetsmarknaden. Användandet av subventionerade anställningar har även stöd i forskningen. Studier visar att

personer som haft en subventionerad anställning snabbare får ett jobb utan stöd jämfört med dem som varit öppet arbetslösa (IFAU Rapport 2011:7).

Vänsterpartiet kan dock konstatera att det nuvarande systemet med subventionerade anställningar under lång tid har varit behäftat med risker och problem. Vid sidan av den uppenbara risken för undanträngningseffekter finns stora problem med oegentligheter, överutnyttjande och andra felaktigheter, vilket bekräftas av ett flertal granskningar. Under de senaste åren har vi sett åtskilliga exempel på hur oseriösa arbetsgivare inom vissa branscher sätter i system att ta in arbetslösa från olika arbetsmarknadspolitiska program i stället för att anställa ordinarie arbetskraft. När stödperioden för en subventionerad anställning upphör avslutas anställningen och därefter anställs en ny person med en subventionerad anställning. Vissa arbetsgivare skriver dessutom öppet i sina jobbbannonser att de söker personer som har rätt till subventionerade anställningar, såsom långtidsarbetslösa, nyanlända och personer med funktionsnedsättning. Granskningar genomförda av såväl medierna som enskilda fackförbund visar på omfattande missbruk, fusk, ekonomisk brottslighet, osund konkurrens och utnyttjande av utsatta människor.

Det är uppenbart att det finns arbetsgivare som använder subventionerade anställningar som ett sätt att dumpa arbetsvillkoren eller för att göra det möjligt att lägga lägre anbud vid upphandlingar. Sammantaget leder det till att konkurrensen snedvrids, arbetsvillkor dumpas och reguljära anställningar uteblir. Problemen är särskilt påtagliga inom branscher som hotell och restaurang, taxi, städ och detaljhandel. Det är hög tid att ta tag i de missförhållanden som råder kring subventionerade anställningar och skapa ett regelverk som motverkar oegentligheter, överutnyttjande och andra felaktigheter.

Regelverket måste vara sådant att det motverkar möjligheten för arbetsgivare att på olika sätt utnyttja subventionerade anställningar endast för att ersätta icke-subventionerade anställningar, och att dumpa löner och arbetsvillkor.

Det bör införas en maxgräns för hur många eller hur stor andel anställda med subventionerad lön som en och samma arbetsgivare får ta emot. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Enligt 9 § förordningen (2000:628) om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten har Arbetsförmedlingen skyldighet att genomföra samråd med en facklig organisation inför varje enskild anvisning till arbetsplatsförlagd insats. Genom samrådet kan fackliga representanter med god kännedom om den lokala arbetsmarknaden ge värdefull information till Arbetsförmedlingen inför beslut. Tyvärr tenderar handläggare inom myndigheten alltför ofta att låta bli att genomföra samråd.

Vänsterpartiet anser att samrådsbestämmelsen måste respekteras. Fackets yttrande inför beslut om arbetsplatsförlagda insatser är ett betydelsefullt underlag för Arbetsförmedlingens bedömning. Det säkerställer god kontroll och kvalitet i insatsen. Vi anser vidare att samrådsbestämmelsen även bör omfatta nystartsjobben.

Regeringen bör förtydliga för Arbetsförmedlingen att myndigheten ska genomföra samråd med facklig organisation inför varje arbetsplatsförlagd anvisning, även vad gäller nystartsjobben. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Utöver det grundläggande kravet på att samrådsbestämmelsen måste respekteras och även omfatta nystartsjobben anser vi att samrådet med facket ska ha stor betydelse för Arbetsförmedlingens beslut om arbetsplatsförlagd anvisning. De fackliga organisationerna har god kännedom om arbetsmarknaden och kan därmed bedöma lämpligheten i anvisningen. Fackets synpunkter bör alltid noga övervägas. För att säkerställa detta behövs dels kompetensutveckling inom Arbetsförmedlingen i syfte att tydliggöra vikten av att genomföra samråd med facket, dels ett förtydligande av Arbetsförmedlingens uppdrag från regeringens sida.

Regeringen bör förtydliga för Arbetsförmedlingen att den fackliga organisationens yttrande alltid noga bör övervägas i myndighetens beslut om arbetsplatsförlagd anvisning. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Enligt Arbetsförmedlingens instruktion (2007:1030) ska myndigheten säkerställa att den inte gör felaktiga utbetalningar. Av SOU 2014:16 framgår att det finns betydande risker för felaktiga utbetalningar inom ramen för Arbetsförmedlingens verksamhet, bl.a. vad gäller ekonomiskt stöd till arbetsgivare. Enligt utredningen är den arbetsgivarkontroll som Arbetsförmedlingen gör inför beslut om ersättning till arbetsgivare och anordnare begränsad. Det saknas exempelvis en rutin för att bedöma arbetsgivarens och anordnarens förutsättningar och risken för överutnyttjande och konkurrenssnedvridning (SOU 2014:16, s. 223).

Vänsterpartiet anser att Arbetsförmedlingens kontroll av arbetsgivare som tar emot subventioner bör skärpas i syfte att motverka felaktiga utbetalningar, oegentligheter och överutnyttjande. Arbetsförmedlingens rutiner kring för- och efterhandskontroll av arbetsgivare bör därför förtydligas. Arbetsgivare som beviljas någon form av stöd ska leva upp till de villkor som ställs.

Regeringen bör ge Arbetsförmedlingen i uppdrag att tydliggöra sina rutiner vad gäller för- och efterhandskontroll av arbetsgivare som tar emot subventioner. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

15. Arbetsmarknaden för personer med funktionsnedsättning, punkt 9 (M)

av Jessica Polfjärd (M), Jessica Roswall (M), Jan Ericson (M) och Christian Holm Barenfeld (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:3592 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 13 och avslår motionerna

2017/18:1646 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkande 5,

2017/18:1929 av Helena Bouveng (M),

2017/18:2162 av Jasenko Omanovic m.fl. (S),

2017/18:2504 av Ann-Britt Åsebol (M),

2017/18:2628 av Lennart Axelsson m.fl. (S) yrkande 2,

2017/18:3683 av Annie Löf m.fl. (C) yrkande 8 och

2017/18:3764 av Per Lodenius m.fl. (C) yrkande 6.

Ställningstagande

Samhall AB har en viktig uppgift ifråga om att erbjuda sysselsättning åt de personer som har en funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga, som har allra svårast att få arbete. Flera granskningar av Samhall har visat att många anställda har potential att övergå till arbete på den reguljära arbetsmarknaden och också vill det. Eftersom en anställning hos Samhall är trygg och ibland även ger högre lön än genomsnittligt för liknande arbeten på den ordinarie arbetsmarknaden, blir många kvar även när arbetsförmågan har utvecklats och arbete på den reguljära arbetsmarknaden blivit möjligt.

För att öka utflödet och ge fler möjlighet att få ta del av Samhalls unika kompetens bör det utredas om Samhall ska ges möjlighet att erbjuda tillfälliga anställningar inom ramen för grunduppdraget. Det skulle ge möjlighet att pröva individen i arbete och bedöma vilken långsiktig insats som är lämpligast, t.ex. en fortsatt fast anställning i bolaget eller annan insats på Arbetsförmedlingen. På så sätt skulle framför allt fler unga kunna ges stöd för att bli anställda hos en annan arbetsgivare, utan att försämra anställningstryggheten för dem som nu är anställda i Samhall.

Vi anser att regeringen bör pröva möjligheten för Samhall att erbjuda tillfälliga anställningar inom ramen för grunduppdraget.

16. Arbetsmarknaden för personer med funktionsnedsättning, punkt 9 (C)

av Annika Qarlsöon (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:3683 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 8 och
avslår motionerna
2017/18:1646 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkande 5,
2017/18:1929 av Helena Bouveng (M),
2017/18:2162 av Jasenko Omanovic m.fl. (S),
2017/18:2504 av Ann-Britt Åsebol (M),
2017/18:2628 av Lennart Axelsson m.fl. (S) yrkande 2,
2017/18:3592 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 13 och
2017/18:3764 av Per Lodenius m.fl. (C) yrkande 6.

Ställningstagande

Tudelningen av arbetsmarknaden är en av Sveriges största utmaningar. Å ena sidan finns en stor grupp som, främst består av välutbildade personer mitt i livet, där arbetslösheten är låg. Å andra sidan finns människor som aldrig fått möjligheten att etablera sig, framför allt nyanlända – i synnerhet utrikes födda kvinnor – och unga i utanförskap, men även personer med funktionsnedsättning.

Möjligheterna för personer med funktionsnedsättning att driva företag måste förbättras. De stöd som ges vid anställning utgår inte vid eget företagande, trots att företagande kan vara en minst lika god väg ut ur utanförskap som en anställning. Därför behövs bättre stöd för att även personer med funktionsnedsättning ska kunna starta och driva företag.

Jag anser att regeringen bör återkomma med förslag som gör det enklare för personer med funktionsnedsättning att driva företag.

17. Arbetslöshetsförsäkringen, punkt 10 (SD)

av Sven-Olof Sällström (SD) och Magnus Persson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:2643 av Sven-Olof Sällström m.fl. (SD) yrkandena 5–7 och
avslår motionerna
2017/18:244 av Solveig Zander och Anders Åkesson (båda C) yrkande 1,
2017/18:348 av Edward Riedl (M),
2017/18:706 av Johanna Haraldsson och Teresa Carvalho (båda S),
2017/18:774 av Johanna Haraldsson m.fl. (S),
2017/18:1798 av Krister Örnfjäder m.fl. (S),
2017/18:2839 av Rickard Nordin (C) yrkande 2,
2017/18:2959 av Jesper Skalberg Karlsson (M) yrkande 3 och

2017/18:3456 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 11.

Ställningstagande

Sverigedemokraterna betraktar arbetslöshetsförsäkringen som en del av de grundläggande ekonomiska trygghetssystemen. Vi anser därmed att arbetslöshetsförsäkringen ska vara garanterad samtliga löntagare som uppfyller kvalificeringskraven för ersättning och att den ska vara fullt ut solidariskt finansierad via skatten.

Vidare anser vi att en allmän obligatorisk arbetslöshetsförsäkring ska administreras av Försäkringskassan.

Att tvinga bort människor från deras hembygd är inte bara negativt för den enskilde, det riskerar också att slå sönder familjer och försvaga det civila samhället. Vi anser att det under en period om 100 dagar ska vara en möjlighet att söka arbeten endast i sin hemregion och inom sitt kompetensområde, utan att detta medför inskränkningar i trygghetssystemen.

Vi anser att regeringen bör återkomma med förslag i enlighet med vad vi anfört ovan.

18. Arbetslöshetsförsäkringen, punkt 10 (V)

av Ali Esbati (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2017/18:3456 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 11 och
avslår motionerna
2017/18:244 av Solveig Zander och Anders Åkesson (båda C) yrkande 1,
2017/18:348 av Edward Riedl (M),
2017/18:706 av Johanna Haraldsson och Teresa Carvalho (båda S),
2017/18:774 av Johanna Haraldsson m.fl. (S),
2017/18:1798 av Krister Örnfjäder m.fl. (S),
2017/18:2643 av Sven-Olof Sällström m.fl. (SD) yrkandena 5–7,
2017/18:2839 av Rickard Nordin (C) yrkande 2 och
2017/18:2959 av Jesper Skalberg Karlsson (M) yrkande 3.

Ställningstagande

Som företagare finns det ingen möjlighet att få ersättning från arbetslöshetsförsäkringen om man inte avvecklar verksamheten eller ansöker hos sin arbetslöshetskassa om att ha företaget vilande. För den som är arbetslös

och vill starta ett eget företag gäller vissa regler i förhållande till arbetslöshetsförsäkringen. Det är tillåtet att göra ett förberedande arbete, däremot inte att bedriva någon verksamhet. Att hyra lokal, inleda kundkontakter eller sätta upp en hemsida är därför inte möjligt om man vill behålla rätt till ersättning från arbetslöshetsförsäkringen. Vänsterpartiet delar uppfattningen om att ersättning från arbetslöshetsförsäkringen enbart ska lämnas vid arbetslöshet.

Det finns dock tillfällen när man från arbetslöshetskassan felaktigt betraktat ideellt engagemang i t.ex. en ekonomisk förening som faktiskt företagande. Enligt gällande lagstiftning ska en sökande kunna ägna sig åt ”arbete av ideell karaktär i verksamheten” utan att detta ska anses utgöra personligen utfört arbete. Samtidigt finns exempel på människor som nekats ersättning från arbetslöshetsförsäkringen på grund av att man utan ekonomisk vinning engagerat sig i det lokala fotbollslaget eller byalaget. Uppenbarligen finns det brister i rådande praxis.

Jag anser att regeringen bör uppdra åt berörda myndigheter att vidta åtgärder för att säkra möjligheten till ideellt engagemang utan att rätten till ersättning från arbetslöshetsförsäkringen går förlorad.

Särskilda yttranden

1. Arbetsförmedlingen, punkt 5 (M, C, L, KD)

Jessica Polfjärd (M), Jessika Roswall (M), Jan Ericson (M), Annika Carlsson (C), Christian Holm Barenfeld (M), Fredrik Malm (L) och Désirée Pethrus (KD) anför:

Moderaterna, Centerpartiet, Liberalerna och Kristdemokraterna väckte under det förra riksmötet gemensamt ett initiativ i utskottet om att regeringen borde ge Arbetsmarknadsutredningen tilläggsdirektiv om att ta fram förslag om hur de delar av Arbetsförmedlingens uppdrag som inte innebär myndighetsutövning kan läggas ut på andra aktörer på arbetsmarknaden samt om hur det statliga åtagandet i övrigt bör organiseras. Förslaget vann majoritet i utskottet, och riksdagen beslutade ett tillkännagivande till regeringen i enlighet med allianspartiernas förslag (bet. 2016/17:AU16, rskr. 2016/17:184). Regeringen beslutade därefter om tilläggsdirektiv till utredningen i enlighet med riksdagens uppmaning.

I den alliansgemensamma motionen 2017/18:3177 ger vi återigen vår syn på Arbetsförmedlingen. En väl fungerande matchning är ett viktigt verktyg för att minska utanförskapet. I dag vilar ett tungt ansvar på Arbetsförmedlingen när det kommer till att förbättra matchningen och integrationen, men tyvärr fungerar det inte. Arbetsförmedlingen har under lång tid uppvisat låga förtroendesiffror och alltför dåliga resultat. Myndigheten har haft lång tid på sig att försöka vända utvecklingen utan att lyckas. Alliansen anser att det behövs en genomgripande förändring av den statliga matchningsfunktionen. Arbetsförmedlingen i dess nuvarande form behöver läggas ned till förmån för en ny struktur där andra matchningsaktörer på arbetsmarknaden spelar en betydligt större roll. Det finns många väl etablerade aktörer som skulle kunna bidra till en mer effektiv matchning, bl.a. genom en ökad specialisering. För att matcha arbetssökande till arbete är goda och upparbetade relationer med arbetsgivarna en förutsättning, och detta finns redan i dag hos många av dessa aktörer. Genom en ny struktur där en myndighet framför allt ansvarar för funktioner som myndighetsutövning, kontroll och uppföljning medan själva matchningen och rustningen sköts av andra aktörer skulle rekryteringstiderna kunna minskas och kompetensförsörjningen förbättras. En central del i en sådan reform är en rigorös uppföljning och kontroll, samt ett system där de aktörer som kan uppvisa goda resultat premieras och där ersättning i huvudsak utgår efter uppvisat resultat: att få personer varaktigt i jobb. Lågpresterande och oseriösa aktörer ska sorteras ut och resurser fördelas på bästa möjliga sätt. Kvalitet ska stå i fokus. För arbetssökande som är i behov av utbildning kommer även kommunerna att behöva vara delaktiga i högre grad.

Moderaterna, Centerpartiet, Liberalerna och Kristdemokraterna har under den allmänna motionstiden hösten 2017 var för sig väckt förslag om

Arbetsförmedlingen i linje med det som vi beskrivit ovan. Några av förslagen behandlas i detta betänkande, under denna förslagspunkt, medan andra förslag behandlas inom ramen för utskottets beredning av budgetpropositionen för 2018 utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv (bet. 2017/18:AU2). Vi kommer att återkomma till denna fråga i andra sammanhang.

2. Arbetsförmedlingen, punkt 5 (SD)

Sven-Olof Sällström (SD) och Magnus Persson (SD) anför:

Sverigedemokraterna har under allmänna motionstiden 2017 väckt förslag om Arbetsförmedlingen. I motion 2017/18:2526 föreslås att Arbetsförmedlingen avvecklas i sin nuvarande form. Resultaten från verksamheten uteblir, och myndighetens åtgärder och program bör ersättas och öppnas för övriga samhällsaktörer. Eftersom utskottet behandlar detta förslag i samband med beredningen av budgetpropositionen för 2018 utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv (bet. 2017/18:AU2) har vi inte möjlighet att i detta ärende reservera oss till förmån för förslaget. Vi står naturligtvis bakom de budgetförslag som Sverigedemokraterna presenterat och hänvisar till Sverigedemokraternas reservation i det nämnda betänkandet.

3. Arbetsförmedlingen, punkt 5 (L)

Fredrik Malm (L) anför:

Liberalerna har under allmänna motionstiden 2017 väckt förslag om Arbetsförmedlingen. I motion 2017/18:3810 föreslås att Arbetsförmedlingen läggs ned i sin nuvarande form till förmån för en myndighet vars syfte måste vara att bli smalare och skarpere i sitt stöd för dem som behöver det allra mest. Eftersom utskottet behandlar detta förslag i samband med beredningen av budgetpropositionen för 2018 utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv (bet. 2017/18:AU2) har jag inte möjlighet att i detta ärende reservera mig till förmån för förslaget. Jag står naturligtvis bakom de budgetförslag som Liberalerna presenterat och hänvisar till Liberalernas särskilda yttrande i det nämnda betänkandet.

4. Arbetsförmedlingen, punkt 5 (KD)

Désirée Pethrus (KD) anför:

Kristdemokraterna har under allmänna motionstiden 2017 väckt förslag om Arbetsförmedlingen. I motion 2017/18:3626 föreslås att Arbetsförmedlingen läggs ned i sin nuvarande form och att myndighetens resurser fördelas på ett mer effektivt och ändamålsenligt sätt. Eftersom utskottet behandlar detta förslag i samband med beredningen av budgetpropositionen för 2018 utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv (bet. 2017/18:AU2) har jag inte möjlighet att i detta ärende reservera mig till förmån för förslaget. Jag står

naturligtvis bakom de budgetförslag som Kristdemokraterna presenterat och hänvisar till Kristdemokraternas särskilda yttrande i det nämnda betänkandet.

5. Övriga arbetsmarknadspolitiska program, punkt 7 (M)

Jessica Polfjärd (M), Jessica Roswall (M), Jan Ericson (M) och Christian Holm Barenfeld (M) anför:

Moderaterna har under allmänna motionstiden 2017 väckt förslag om olika arbetsmarknadspolitiska program. I motion 2017/18:3876 föreslås dels ett förenklat regelverk för subventionerade anställningar genom att flera olika stöd ersätts med ett nytt stöd som bygger på nystartsjobben som infördes av alliansregeringen, dels införande av kombinationsutbildningar för nyanlända inom ramen för etableringsuppdraget. För att öka drivkrafterna till arbete föreslås också i samma motion att aktivitetsstödet tidsbegränsas. Eftersom utskottet behandlar dessa förslag i samband med beredningen av budgetpropositionen för 2018 utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv (bet. 2017/18:AU2) har vi inte möjlighet att i detta ärende reservera oss till förmån för förslagen. Vi står naturligtvis bakom de budgetförslag som Moderaterna presenterat och hänvisar till Moderaternas särskilda yttrande i det nämnda betänkandet.

6. Arbetsmarknaden för personer med funktionsnedsättning, punkt 9 (SD)

Sven-Olof Sällström (SD) och Magnus Persson (SD) anför:

I motion 2017/18:1646 yrkande 5 föreslår Sverigedemokraterna att regeringen ska verka för att se över möjligheten att införa någon form av "flexjobb" för den som har väsentligt eller permanent nedsatt arbetsförmåga på grund av en funktionsnedsättning eller sjukdom. Liksom utskottet har jag noterat att regeringen har tillsatt just en sådan utredning om flexjobb för förbättrade möjligheter till arbete för personer med funktionsnedsättning (dir. 2017:41). Jag står naturligtvis bakom förslaget i motionen men har i avvaktan på utredningsarbetet avstått från att reservera mig till förmån för förslaget. Jag förutsätter att regeringen skyndsamt kommer att bereda det kommande utredningsförslaget, och jag kommer att återkomma till frågan då.

7. Arbetsmarknaden för personer med funktionsnedsättning, punkt 9 (KD)

Désirée Pethrus (KD) anför:

Kristdemokraterna har under allmänna motionstiden 2017 väckt förslag som rör arbetsmarknaden för personer med funktionsnedsättning. I motion 2017/18:3626 föreslås t.ex. en satsning på de arbetsintegrerande sociala företagen i form av ett handledarstöd. Eftersom utskottet behandlar detta förslag i samband med beredningen av budgetpropositionen för 2018

utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv (bet. 2017/18:AU2) har jag inte möjlighet att i detta ärende reservera mig till förmån för förslaget. Jag står naturligtvis bakom de budgetförslag som Kristdemokraterna presenterat och hänvisar till Kristdemokraternas särskilda yttrande i det nämnda betänkandet.

8. Arbetslöshetsförsäkringen, punkt 10 (M)

Jessica Polfjärd (M), Jessika Roswall (M), Jan Ericson (M) och Christian Holm Barenfeld (M) anför:

Moderaterna har under allmänna motionstiden 2017 väckt förslag som syftar till att göra arbetslöshetsförsäkringen till en effektiv omställningsförsäkring. I motion 2017/18:3876 föreslås att antalet ersättningsdagar begränsas och att taket för ersättningen förändras. Eftersom utskottet behandlar dessa förslag i samband med beredningen av budgetpropositionen för 2018 utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv (bet. 2017/18:AU2) har vi inte möjlighet att i detta ärende reservera oss till förmån för förslagen. Vi står naturligtvis bakom de budgetförslag som Moderaterna presenterat och hänvisar till Moderaternas särskilda yttrande i det nämnda betänkandet.

9. Arbetslöshetsförsäkringen, punkt 10 (C)

Annika Qarllsson (C) anför:

Centerpartiet har i motion 2017/18:3712 förslag om en reformerad arbetslöshetsförsäkring. Eftersom utskottet behandlar detta förslag i samband med beredningen av budgetpropositionen för 2018 utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv (bet. 2017/18:AU2) har jag inte möjlighet att i detta ärende reservera mig till förmån för förslaget. Jag står naturligtvis bakom budgetförslagen som Centerpartiet presenterat och hänvisar till Centerpartiets särskilda yttrande i nämnda betänkande.

10. Arbetslöshetsförsäkringen, punkt 10 (L)

Fredrik Malm (L) anför:

I motion 2017/18:3810 framhåller Liberalerna arbetslöshetsförsäkringens funktion som en omställningsförsäkring och föreslår i syfte att stärka arbetslinjen att taket i ersättningen sänks. Partiet avvisar också en förlängd arbetslöshetsförsäkring för deltidsarbetande. Eftersom utskottet behandlar dessa förslag i samband med beredningen av budgetpropositionen för 2018 utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv (bet. 2017/18:AU2) har jag inte möjlighet att i detta ärende reservera mig till förmån för förslagen. Jag står naturligtvis bakom de budgetförslag som Liberalerna presenterat och hänvisar till Liberalernas särskilda yttrande i det nämnda betänkandet.

11. Arbetslöshetsförsäkringen, punkt 10 (KD)

Désirée Pethrus (KD) anför:

I motion 2017/18:3626 framhåller Kristdemokraterna arbetslöshetsförsäkringens funktion som en omställningsförsäkring och föreslår att taket i ersättningen sänks. Kristdemokraterna föreslår också att deltidsbegränsningen av arbetslöshetsförsäkringen återinförs. Eftersom utskottet behandlar dessa förslag i samband med beredningen av budgetpropositionen för 2018 utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv (bet. 2017/18:AU2) har jag inte möjlighet att i detta ärende reservera mig till förmån för förslagen. Jag står naturligtvis bakom de budgetförslag som Kristdemokraterna presenterat och hänvisar till Kristdemokraternas särskilda yttrande i det nämnda betänkandet.

I samma motion föreslår Kristdemokraterna också att medlemsavgiften till en arbetslöshetskassa görs avdragsgill i deklarationen motsvarande 25 procent fr.o.m. 2020. Förslaget kommer att behandlas av skatteutskottet, och Kristdemokraterna kommer att återkomma till frågan inom ramen för skatteutskottets beredning.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2017/18

2017/18:75 av Markus Wiechel (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra en översyn med syfte att reformera Arbetsförmedlingen och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:241 av Solveig Zander (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur man kan införa studie- och yrkesvägledning för äldre och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:244 av Solveig Zander och Anders Åkesson (båda C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förtydliga regelverket så att egenanställda har rätt till a-kassa vid deltidslöshet på samma sätt som andra anställda, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Arbetsförmedlingen bör informera arbetssökande om egenanställning och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:348 av Edward Riedl (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en obligatorisk arbetslöshetsförsäkring och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:399 av Jan Ericson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öppna för möjligheten att driva alternativa arbetsförmedlingar och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:460 av Lars-Arne Staxäng (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att reformera och konkurrensutsätta Arbetsförmedlingen och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:465 av Lars-Arne Staxäng m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att förbättra äldres villkor och möjligheter på arbetsmarknaden och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:525 av Finn Bengtsson och Amir Adan (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om folkbildning och folkhögskolornas roll för en bättre fungerande arbetsmarknad och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:633 av Penilla Gunther (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i samband med en övergripande utredning om Arbetsförmedlingen även ge i uppdrag att förändra Platsbanken till en vikariebank och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:635 av Penilla Gunther (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att sommarjobb för ungdomar som anordnas av offentliga arbetsgivare ska följa gällande avtal och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:706 av Johanna Haraldsson och Teresa Carvalho (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om utökade möjligheter till studier med bibehållen a-kassa och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:759 av Olle Thorell (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en ändring av lagen om arbetslöshetskassor gällande åldersgränser för medlemskap och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:774 av Johanna Haraldsson m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att taket i arbetslöshetsförsäkringen ska höjas så att fler får ut en ersättning motsvarande 80 procent av lönen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2017/18:775 av Pyry Niemi m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om gränshinder som rör den nordiska arbetsmarknaden och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:786 av Krister Örmfjäder (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett ökat ansvar från myndigheternas sida när det gäller information till arbetsgivare och sommar- och extraanställda och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:802 av Rikard Larsson m.fl. (S):

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en nationell strategi för att öka intresset för gymnasiala vård- och omsorgsutbildningar och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:857 av Pia Nilsson m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om effektiva och snabba insatser för att matcha arbetssökande med lediga jobb och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:1439 av Lotta Finstorp (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att möjliggöra för arbetslöshetskassorna att erbjuda sina medlemmar insatser som kan bidra till att förhindra att de blir arbetslösa, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2017/18:1460 av Patrik Engström m.fl. (S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska överväga ett system för kompetensutveckling i arbetslivet och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över riktade satsningar för att stärka industriföretagens kompetenser och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:1637 av Johan Nissinen (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att privatisera Arbetsförmedlingen och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:1646 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att se över möjligheten att införa någon form av "flexjobb" för den som har väsentligt eller permanent nedsatt arbetsförmåga på grund av funktionsnedsättning eller sjukdom, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2017/18:1798 av Krister Örnfjäder m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om översyn av arbetsvillkoret för anslutning till a-kassan och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:1829 av Jennie Nilsson (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över behovet av en allmän och obligatorisk kompetensförsäkring och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:1873 av Teres Lindberg m.fl. (S):

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att beakta behovet av en politik som stärker den sociala sammanhållningen för en växande Stockholmsregion och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:1929 av Helena Bouveng (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om personer med funktionsnedsättning på arbetsmarknaden och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:1962 av Lars Beckman (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att konkurrensutsätta Arbetsförmedlingen och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:2162 av Jasenko Omanovic m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en arbetsmarknad för personer med nedsatt arbetsförmåga och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:2500 av Ann-Britt Åsebol och Eva Lohman (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att konkurrensutsätta Arbetsförmedlingen och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:2504 av Ann-Britt Åsebol (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka insatser för att fler personer med funktionsnedsättning ska kunna komma i arbete och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:2559 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson m.fl. (M):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om arbetstillfällen på landsbygden och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:2628 av Lennart Axelsson m.fl. (S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det arbetsintegrerade sociala företagandet bör vara en viktig resurs för arbetsmarknadspolitiska insatser och tillkännager detta för regeringen.

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att lönebidrag och trygghetsanställningar harmonierar med bransch- och kollektivavtal för att säkerställa att de arbetsintegrerade sociala företagen kan vara en långsiktig och hållbar arbetsgivare som värnar den svenska modellen med moderna kollektivavtal, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2017/18:2643 av Sven-Olof Sällström m.fl. (SD):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att flytta ansvaret för arbetslöshetsförsäkringen till Försäkringskassan och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en obligatorisk, skattefinansierad och allmän arbetslöshetsförsäkring och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om 100-dagarsregeln i arbetslöshetsförsäkringen och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att samtliga arbetsmarknadspolitiska åtgärder, insatser och program ska dokumenteras, analyseras, följas upp och utvärderas utifrån om de leder till reguljärt arbete och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:2682 av Johanna Haraldsson m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kompetensutveckling i arbetslivet och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:2832 av Jörgen Andersson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om reformer för förbättrad rörlighet på svensk arbetsmarknad och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:2839 av Rickard Nordin (C):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över snedvridningarna i arbetslöshetsförsäkringarna för företagare och blivande företagare och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:2854 av Rickard Nordin (C):

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utöka möjligheterna till validering av kompetens som erhålls via spelande och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:2943 av Jesper Skalberg Karlsson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ersätta Arbetsförmedlingen med ett mindre och vassare statligt jobbcenter som ansvarar för att bedöma den arbetssökandes behov, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2017/18:2959 av Jesper Skalberg Karlsson (M):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det nya anställningsstödet bör hanteras av Skatteverket i stället för Arbetsförmedlingen och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att subventionerade anställningar inte ska kvalificera till a-kassa och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:2989 av Sofia Fölster (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om lägga ned myndigheten Arbetsförmedlingen och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en behovsprövad jobbpeng som arbetssökande kan använda hos valfri fristående arbetsförmedling och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att myndigheten bör övergå till att behovspröva jobbpeng för arbetssökande och lämna förmedlingen av jobb till fristående aktörer och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3028 av Johan Forssell m.fl. (M, C, L, KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med lagförslag som uppmuntrar och möjliggör för fler att arbeta längre och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3140 av Sailsa Quicklund (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur vi kan förenkla förutsättningarna för sociala företag och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3177 av Jessica Polfjärd m.fl. (M, C, L, KD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbättra drivkrafterna till arbete och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att förenkla lönestöden och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3282 av Erik Bengtzboe (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att reformera Arbetsförmedlingen och införa en jobbpeng och en avreglering på området som möjliggör för fler aktörer att förmedla jobb och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3362 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V):

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör införas en gräns för hur många eller hur stor andel anställda med subventionerad lön en och samma arbetsgivare får ta emot och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör förtydliga för Arbetsförmedlingen att myndigheten ska genomföra samråd med facklig organisation inför varje arbetsplatsförlagd anvisning, även vad gäller nystartsjobb, och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör förtydliga för Arbetsförmedlingen att den fackliga organisationens yttrande alltid noga bör övervägas i myndighetens beslut om arbetsplatsförlagd anvisning och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ge Arbetsförmedlingen i uppdrag att tydliggöra sina rutiner vad gäller för- och efterhandskontroll av arbetsgivare som tar emot subventioner, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2017/18:3456 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V):

11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör uppdraga åt berörda myndigheter att vidta åtgärder för att säkra möjligheten till ideellt engagemang utan att rätten till a-kassa går förlorad och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3564 av Cecilia Widegren (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att arbeta fram en långsiktig strategi för fler jobb, inte minst för unga, utrikesfödda och långtidsarbetslösa, så att fler jobb kan skapas och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öppna upp fler vägar för unga att få in foten på arbetsmarknaden, bl.a. genom att stimulera, stärka och förenkla för företagare att anställa, och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3592 av Ulf Kristersson m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om jobbmålen att i ett första steg halvera jobbklyftan mellan inrikes och utrikes födda samt att en halv miljon nya jobb ska kunna skapas till 2025 och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kommunerna bör ta över huvudansvaret för personer som varit arbetslösa i mer än tre år och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att pröva möjligheten för Samhall att erbjuda tillfälliga anställningar inom ramen för grunduppdraget och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om reformer för att fler ska våga prova på att starta företag eller att bli egenanställda och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3626 av Désirée Pethrus m.fl. (KD):

14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inte kräva kollektivavtal för nystartsjobben och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda förutsättningarna för att införa ankarjobb som sysselsättning till långtidsarbetslösa och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3628 av Jan Björklund m.fl. (L):

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kravet på kollektivavtal avseende yrkesintroduktionsanställningar bör tas bort och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3680 av Camilla Waltersson Grönvall och Sten Bergheden (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att öppna upp för privata arbetsförmedlingar i Sverige och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3683 av Annie Lööf m.fl. (C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bryta barriären till jobb genom fler vägar till arbete och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra det enklare för personer med funktionsnedsättning att driva företag och tillkännager detta för regeringen.

9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att pröva möjligheten att införa en arbetsförmedlarpeng och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en arbetsmarknadskommission och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3685 av Annie Lööf m.fl. (C):

72. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att införa ett system med arbetsförmedlarpeng och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3741 av Penilla Gunther m.fl. (KD):

21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att göra ett digitalt kunskapslyft och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3764 av Per Lodenius m.fl. (C):

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur stärkta insatser kan ge högre sysselsättning bland personer med funktionsnedsättning och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3776 av Solveig Zander m.fl. (C):

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att möjligheterna till omställning från ett arbete till ett annat förbättras genom en mer flexibel arbetsmarknad med bättre system för omställning och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3788 av Helena Lindahl m.fl. (C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att öka möjligheten till lärlingsjobb som även småföretag kan erbjuda och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en jobbpackt för småföretagen och tillkännager detta för regeringen.